

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 21-22 kwietnia 2017 r. na kierunku
zarządzanie
prowadzonym na Wydziale Ekonomii i Zarządzania
Politechniki Opolskiej**

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	3
1.2. Informacja o procesie oceny	3
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	4
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	26
Dobre praktyki	26
Zalecenia	2Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	225
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	3Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	39
Zalecenia	39
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	41
Zalecenia	41
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43
Dobre praktyki	43
Zalecenia	43
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	43
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	43
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	47
Dobre praktyki	48
Zalecenia	48
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	48
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	48
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	51
Dobre praktyki	51

Zalecenia.....	51
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	51
Załączniki:.....	54
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	54
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.....	55
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	56
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	68
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	70
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa.....	71
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.....	71

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Stefan Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA
2. prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz, ekspert PKA
3. Damian Bąbel, ekspert PKA z grona studentów
4. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie prowadzonym na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Poprzednia ocena jakości kształcenia na ww. kierunku została przeprowadzona w 2010 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, a także studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Zarządzanie
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego i drugiego stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	<p>Studia pierwszego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obszar nauk społecznych - 101/180 punktów ECTS (56%) • obszar nauk humanistycznych – 79/180 punktów ECTS (44%) <p>Studia drugiego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obszar nauk społecznych - 86/120 punktów ECTS (72%) • obszar nauk humanistycznych – 34/120 punktów ECTS (28%)
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	<p><u><i>Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w raporcie samooceny przedłożonym przez Jednostkę:</i></u></p> <p>Studia pierwszego i drugiego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedzina nauk ekonomicznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu • dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauk o zarządzaniu <p><u><i>Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w systemie POL-on</i></u></p>

	<p><u>(dostęp 24 kwietnia 2017 r.):</u></p> <p>Studia pierwszego i drugiego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu (wiodąca), ekonomia, finanse • dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu <p><u>Zgodnie z Uchwałami Senatu obowiązującymi w trakcie wizytacji:</u></p> <p>Studia pierwszego stopnia (Uchwała Senatu Nr 713 z dnia 25 kwietnia 2012 r.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedzina nauk ekonomicznych (brak dyscyplin) <p>Studia drugiego stopnia (Uchwała Senatu Nr 100 z dnia 4 kwietnia 2013 r.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedzina nauk społecznych oraz nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu <p><u>Zgodnie z Uchwałą Senatu Nr 105 z dnia 26 kwietnia 2017 r. (zmiany wprowadzone po wizytacji):</u></p> <p>Studia pierwszego i drugiego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu, ekonomia, finanse • dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauk o zarządzaniu
<p>Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia</p>	<p>studia pierwszego stopnia - 6 semestrów/ 180 punktów ECTS studia drugiego stopnia – 4 semestry/ 120 punktów ECTS</p>
<p>Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów</p>	<p>studia pierwszego stopnia: - brak specjalności studia drugiego stopnia: - zarządzanie przedsiębiorstwem - zarządzanie kapitałem ludzkim</p>

	- logistyka menadżerska (nabór zamknięty od roku akademickiego 2017/2018)	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	studia pierwszego stopnia – licencjat studia drugiego stopnia - magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	33 nauczycieli akademickich na studiach pierwszego stopnia , w tym 1 z tytułem naukowym profesora, 11 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 21 osób ze stopniem naukowym doktora 17 nauczycieli na studiach drugiego stopnia , w tym 1 z tytułem naukowym profesora, 6 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 10 osób ze stopniem naukowym doktora	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku (stan na dzień 30.11.2016 r.)	studia pierwszego stopnia – 102 studia drugiego stopnia - 90	studia pierwszego stopnia – 16 studia drugiego stopnia -22
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	studia pierwszego stopnia – 2025 godzin studia drugiego stopnia – 990 godzin	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium1.Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium2.Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium3.Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium4.Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium5.Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium6.Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium7.Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium8.Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

JM Rektor Politechniki Opolskiej odpowiedział na uwagi zawarte w raporcie oceniającym informując o podjęciu działań na rzecz uwzględnienia uwag sformułowanych przez zespół oceniający, a także przedstawiając dodatkowe wyjaśnienia dotyczące niektórych uwag, np. procedury antyplagiatowej. Wskazuje to na zamiar zrealizowania praktycznie wszystkich zaleceń zespołu oceniającego, a wiele tego rodzaju zmian jest już w trakcie realizacji. Można więc stwierdzić istotny postęp, lecz nie ma obecnie podstaw do zmiany oceny według któregośkolwiek kryterium.

Tabela 1

¹W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

„Misją Politechniki Opolskiej jest użyteczny dla gospodarki transfer wiedzy, realizowany poprzez kształcenie oraz badania naukowe, w obszarze specjalizacji rozwoju regionu”. Jest to sformułowanie na tyle pojemne, że koncepcja kształcenia na kierunku *zarządzanie* niewątpliwie jest jednym ze sposobów realizacji tej misji. Bardziej przekonujące, strategiczne uzasadnienie funkcjonowania tego kierunku można znaleźć w opisie wizji rozwoju Politechniki Opolskiej, gdzie kształcenie menedżerów, obok kształcenia inżynierów, wymieniono jako pierwsze z zamierzeń, a wśród dalej wymienianych są między innymi zamierzenia dotyczące uprawnień akademickich w dyscyplinach ekonomia i zarządzanie. Jeszcze bardziej jednoznacznie ujęto to w misji i strategii Wydziału Ekonomii i Zarządzania, gdzie eksponuje się wysoką jakość kształcenia dla biznesu i administracji oraz zapewnienie innowacyjności i konkurencyjności regionu. Koncepcja kierunku jest więc umocowana w zamierzeniach strategicznych Politechniki Opolskiej i Wydziału Ekonomii i Zarządzania, a jej specyfiką ma być między innymi powiązanie ze specyfiką rozwoju regionu. Taka specyfika jest dostrzegalna tak w koncepcji kształcenia, jak i w jej realizacji.

Inną cechą specyficzną jest humanizacja koncepcji kierunku, co oznacza relatywnie duże znaczenie kompetencji „miękkich” z zakresu zarządzania i oparcie innowacyjności, czy szerzej - wszelkiej skłonności do działania, a także organizacji kształcenia na pełniejszym rozumieniu ludzkich potrzeb.

Koncepcja kierunku jest powiązana z obszarem nauk społecznych (dziedziną nauk ekonomicznych) i obszarem nauk humanistycznych. W uchwale Senatu zatwierdzającej efekty kształcenia wymieniono dyscyplinę nauk o zarządzaniu z obu obszarów, ale nie wymieniono innych dyscyplin, choć wskazanie dziedziny nauk ekonomicznych powinno oznaczać także inne dyscypliny ekonomiczne. Przegląd efektów kształcenia i treści programowych potwierdził wykorzystywanie osiągnięć naukowych obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych (dyscypliny: nauki o zarządzaniu, ekonomia i finanse), a także nauk o zarządzaniu w obszarze nauk humanistycznych.

Koncepcję kształcenia sformułowano z wyraźnym uwzględnieniem potrzeb interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, zwłaszcza regionalnych. W jej ukształtowanie była aktywnie zaangażowana liczna grupa nauczycieli akademickich, studenci wchodzący w skład organów kolegialnych Politechniki i Wydziału. Znaczący jest też udział interesariuszy zewnętrznych, a zwłaszcza Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki i Aglomeracji Opolskiej. Znaczenie umiędzynarodowienia i wzorców zagranicznych było niewielkie.

1.2.

O umiarkowanym poziomie rozwoju badań naukowych świadczy posiadanie przez Wydział kategorii B. Niemniej jednak nauczyciele akademicki związani z kierunkiem mają dorobek naukowy w znacznej większości zgodny z efektami kształcenia dla kierunku oraz z zakresem dziedziny nauk ekonomicznych, a zwłaszcza dyscypliny nauk o zarządzaniu, w specyficie obszaru nauk społecznych, a pojedyncze osoby także w zakresie nauk o zarządzaniu w specyficie nauk humanistycznych. Praktycznie nie można wyznaczyć granicy pomiędzy

badaniami powiązanymi z ocenianym kierunkiem lub z innymi kierunkami na Wydziale, a zwłaszcza z ekonomią. Wynika to z wspólnoty kadry i powtarzania się dyscyplin naukowych związanych z kierunkami. Badania najbardziej rozwinięte są w naukach o zarządzaniu, nieco mniej w ekonomii i finansach. W sumie jednak wraz z dwoistością specyfiki obszarowej zarządzania oznacza to kompleksowe powiązanie badań ze specyfiką kierunku. O wyraźnym nawiązaniu do specyfiki kierunku świadczą tematy projektów finansowanych w latach 2011-2016 z funduszy NCN lub UE. Dotyczyły one zarządzania jakością w sektorze publicznym, transferu wiedzy z nauki do przemysłu, zarządzania innowacjami, kosztów ryzyka w procesach logistycznych oraz znaczenia migracji zagranicznych w rozwoju regionu. Są to w większości problemy zarządzania, a ponadto ekonomii, wszystkie aktualne i ważne dla Opolszczyzny. Tematyka grantów nie jest jednak dobrym instrumentem wykazania kompleksowości i różnorodności badań. O nich świadczy szeroka gama problemów zarządczych, ekonomicznych i finansowych podejmowanych w publikacjach nauczycieli akademickich i studentów kierunku, a także szeroka formuła naukowego periodyku wydziałowego „Przegląd Nauk Stosowanych” (Lista B MNiSW). Wpływ prowadzonych badań na koncepcję kształcenia jest niewątpliwy. Świadczy o tym między innymi orientacja humanistyczna koncepcji kształcenia związana z badaniami naukowymi kilku osób oraz systematyczność i natężenie aktualizacji treści programowych pod wpływem wyników badań. Ta aktualizacja najczęściej polega na wzbogacaniu treści konkretnych kursów, ale są też przypadki zmiany listy kursów czy specjalności.

1.3.

Ocena konstrukcji efektów kształcenia na kierunku zarządzanie jest nieco utrudniona, ponieważ Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej dokonywał w ostatnim okresie ich modyfikacji. Z jednej strony dokumentację efektów kształcenia na prowadzonym kierunku opracowano w oparciu o obowiązujące uchwały:

Uchwała nr 713 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania,

Uchwała nr 100 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 17 kwietnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia efektów kształcenia dla kierunku studiów zarządzanie studia II-go stopnia, a z drugiej strony Zespołowi Oceniającemu PKA przekazano do wglądu podczas wizytacji komplet dokumentów zarekomendowanych przez Radę Wydziału w dniu 15 lutego 2017 roku do uchwalenia przez Senat PO oraz po wizytacji dosłano wyciąg z uchwał posiedzenia Senatu Politechniki Opolskiej w dniu 26 kwietnia 2017 r., w którym znajduje się Uchwała nr 105 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 26 kwietnia w sprawie wprowadzenia efektów kształcenia oraz przyporządkowania kierunków studiów na Wydziale Ekonomii i Zarządzania do obszarów kształcenia oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych. Z dokumentu tego wynika, że kierunek zarządzanie (profil ogólnoakademicki) został przyporządkowany, zarówno na studiach I jak i II stopnia, do dwóch obszarów: nauk społecznych i nauk humanistycznych. W ramach obszaru nauk społecznych efekty kształcenia przypisano do dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych: nauki o zarządzaniu, ekonomia i finanse. Z kolei w ramach obszaru nauk humanistycznych efekty kształcenia przypisano do dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny: nauki o zarządzaniu.

W dokumentacji znajduje się tabelaryczne zestawienie informujące o tym, w jakim stopniu (w ujęciu procentowym) każdy efekt kształcenia przypisany jest do zbioru efektów kształcenia dla obszaru nauk społecznych, a w jakim do obszaru nauk humanistycznych. Trzeba jednak wyraźnie stwierdzić, że zdaniem zespołu oceniającego PKA przypisanie (szczególnie na studiach I stopnia, w technicznej Uczelni jaką jest Politechnika Opolska) efektów kształcenia dla kierunku zarządzanie w wysokości aż 44% do nauk humanistycznych jest nieuzasadnione, a

co za tym idzie, przy najbliższej modyfikacji efektów kształcenia wymienionych w tabeli 6. „Tabela odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych z wagami dla kierunku zarządzanie I-go stopnia” (załącznik 2.1.4.) wielkości te powinny zostać skorygowane. Co prawda autorzy takiej konstrukcji efektów kształcenia i tak znaczącego przypisania ich do obszaru nauk humanistycznych uzasadniają, że „przedmiot badań zarządzania jest umiejscowiony w obszarze teorii i praktyki gospodarczej oraz w kontekście przestrzeni społeczno-gospodarczej działalności człowieka”, to jednak obszarowe efekty humanistyczne powinny jedynie uzupełniać efekty społeczne z dziedziny nauk ekonomicznych. Również siatki programowe nie uzasadniają takiego „dowartościowania” i nadreprezentacji obszaru nauk humanistycznych. Z wyjątkiem bowiem 2 przedmiotów humanistycznych na studiach I stopnia oraz kilku innych przedmiotów, takich jak „Zarządzanie zasobami ludzkimi” „Etyka w zarządzaniu”, „Negocjacje w biznesie”, efekty obszarowe z zakresu nauk humanistycznych nie są eksponowane w programach nauczania na studiach I i II stopnia. Po drugie należy też podkreślić, że gdyby opisywane procentowe wyliczenia (dotyczące 44% udziałów) były adekwatne do treści nauczania, to jest przecież logiczne, że kadra akademicka realizująca proces kształcenia na kierunku zarządzanie powinna w niemal połowie składać się z przedstawicieli dziedziny nauk humanistycznych, a tak (i słusznie) nie jest.

Na studiach II stopnia udział efektów z obszaru nauk humanistycznych jest również relatywnie wysoki i wynosi 28%.

Deklarowane efekty kształcenia obejmują na studiach I stopnia 14 efektów z zakresu wiedzy, 13 z zakresu umiejętności i 10 z zakresu kompetencji społecznych. Na studiach II stopnia jest to odpowiednio: 18, 12 i 8 efektów. Zostały one zdefiniowane szeroko, w ogólny sposób, ale generalnie wykazy efektów kształcenia zostały skonstruowane poprawnie.

Efekty kształcenia dla kierunku zarządzanie były modyfikowane w 2017 roku, po wielu konsultacjach z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wśród interesariuszy zewnętrznych, którzy partycypowali w tych pracach byli między innymi: pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia na WEiZ, członkowie Wydziałowej Rady ds. jakości kształcenia, członkowie Wydziałowej Komisji ds. programów kształcenia, studenci będącymi członkami tych gremiów, przedstawiciele samorządu studenckiego i inni. Z kolei interesariusze zewnętrzni, którzy doradzali przy definiowaniu efektów kształcenia, to przedsiębiorcy oraz przedstawiciele urzędów i instytucji. Były to podmioty, które zostały zaproszone do współpracy w ramach obecnie powoływanej Rady Biznesu.

Niektóre spośród uwag zgłoszonych przez interesariuszy zewnętrznych w ramach konsultacji kierunkowych efektów kształcenia są bardzo szczegółowe. Przykładowo przedsiębiorca zarządzający firmą Nagaba sp. jawna w Krapkowicach nawiązując do efektów K1_W04 oraz K2_W08 zaproponował położenie większego nacisku na praktyczne efekty kształcenia. Również przedstawiciel APC-AGRA Sp. z o.o. zwrócił uwagę na potrzebę wyeksponowania efektów nauczania związanych z umiejętnościami oraz na „ogólne i bardzo naukowe” definiowanie efektów kształcenia w obszarze wiedzy.

Efekty kształcenia są spójne z opisem efektów właściwym dla charakterystyki Krajowych Ram Kwalifikacji (do roku akademickiego 2016/2017) oraz Polskiej Ramy Kwalifikacji (dotyczy to efektów przyjętych przez Senat w dniu 26 kwietnia 2017 roku).

Efekty kształcenia są jednakowe dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Uwzględniają również zdobywanie przez studentów umiejętności badawczych, językowych, w tym języka obcego, wiedzy (na studiach II stopnia prawidłowo zaakcentowano konieczność zdobywania pogłębionej wiedzy) i kompetencji społecznych potrzebnych w życiu zawodowym lub w dalszej edukacji. Realna możliwość osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów kształcenia z punktu widzenia ich konstrukcji nie budzi zastrzeżeń.

W zbiorze efektów kształcenia na studiach I stopnia, jak i studiach II stopnia, zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego. Rada Studium Języków Obcych ustaliła na posiedzeniach w dniach 28.02.2017 i 15.03.2017 jednolite efekty kierunkowe dla języków obcych dla poziomu 6, 7 i 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Przyjęte rozwiązania są prawidłowe. Za zasadną uznaje się jednak bardziej systematyczną i obiektywną weryfikację stopnia osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia z języków obcych przez studentów.

Na zakończenie warto podkreślić, że dokumentacja na temat efektów kształcenia, ich przyporządkowania i sposobów weryfikacji ich osiągnięcia została sporządzona bardzo starannie. Dane zamieszczono w opracowaniu „Dokumentacja programu kształcenia dla kierunku zarządzanie I i II stopnia”. Znajdują się tam wszelkie niezbędne do oceny koncepcji kształcenia informacje, a mianowicie: ogólna charakterystyka prowadzonych studiów, charakterystyka programu kształcenia, wykazy kierunkowych efektów kształcenia, odniesienia efektów kierunkowych do efektów obszarowych z nauk społecznych oraz nauk humanistycznych, pokrycie obszarowych efektów kształcenia z zakresu nauk społecznych oraz humanistycznych przez kierunkowe efekty kształcenia.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci stwierdzili, że znane jest im znaczenie efektów kształcenia, które to efekty są im przedstawiane na początku każdego zajęcia. Ponadto wskazali, że dostęp do opisu efektów kształcenia mają zarówno w sylabusach, na stronie internetowej uczelni, jak również u poszczególnych prowadzących dany przedmiot/moduł. Studenci zarówno studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych, wyrazili opinie, że opis efektów jest dla nich przejrzysty i zrozumiały. Wskazali, iż wynika to głównie z nieskomplikowanej treści i prostych sformułowań zawartych w efektach kształcenia, jak również z możliwości uzyskania wyjaśnień u prowadzących. ZO zgadza się z tymi opiniami. Studenci potrafili również bez trudności wyjaśnić jak rozumieją przykładowy efekt kształcenia. Działania jednostki w zakresie dostępności efektów kształcenia oraz ich właściwego zrozumienia przez studentów, są na odpowiednim poziomie.

Wymogi kryterium 1 zostały zrealizowane **w pełni**.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia jest dobrze powiązana z misją i strategią Politechniki Opolskiej. Formułując ją uwzględniono potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Ma swą specyfikę na tle podobnych kierunków w innych uczelniach, nie jest nadmiernie szablonowa. Niezbyt klarowne jest określenie jej powiązania z dyscyplinami naukowymi, a informacje na ten temat pochodzące z różnych źródeł nie są identyczne. Badania naukowe są umiarkowanie rozwinięte, lecz ich powiązanie z koncepcją kształcenia i wpływ na doskonalenie programu jest dobry.

Zakładane efekty kształcenia na kierunku zarządzanie są spójne z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek został przyporządkowany. Spójność efektów kształcenia kontrolowana jest przez osoby i gremia odpowiedzialne na Wydziale i w Uczelni za ten proces. Są to: Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia, Wydziałowa Komisja ds. programów kształcenia, Prodziekan ds. Dydaktyki na Wydziale Ekonomii i Zarządzania.

Przedmiotowe i kierunkowe efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i umożliwiający weryfikację, przy czym opis sposobów weryfikacji określony jest w „Kartach Opisu Przedmiotu”, znajdujących się na witrynie internetowej Uczelni.

Efekty kierunkowe odniesiono do efektów kształcenia w obszarach kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i społecznych. O ile generalnie to rozwiązanie można uznać za słuszne, i zgodne z autonomią Wydziału w konstruowaniu deklarowanych efektów kształcenia, to

zdaniem Zespołu Wizytującego PKA udział efektów z nauk humanistycznych, szczególnie na studiach I stopnia, jest stanowczo zbyt wysoki (44%) i wymaga korekty. Nadwyżka ta nie oznacza jednak błędnego programu studiów, w ramach którego absolwent kierunku zarządzanie nie uzyskiwałby niezbędnej wiedzy, kompetencji i postaw społecznych, lecz z wadliwego sposobu szacowania, w jakim stopniu dany efekt lokuje się w naukach humanistycznych.

Efekty kształcenia opracowywane dla modułów kształcenia są kompatybilne zarówno z koncepcją kształcenia, jak i poziomem i profilem kształcenia. Efekty kształcenia dla poszczególnych modułów zostały opracowywane zgodnie z kierunkowymi efektami kształcenia. Są one również adekwatne do prowadzonych przez kadrę akademicką Wydziału Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej badań naukowych.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

Należy jednoznacznie sprecyzować powiązanie kierunku z dyscyplinami naukowymi. Wskazana jest korekta obliczeń, z których wynika, że na studiach I stopnia na ocenianym kierunku zarządzanie aż 44% efektów kształcenia jest przypisanych do obszaru nauk humanistycznych. Zdaniem zespołu oceniającego tożsamość kierunku budować jest w większym stopniu, niżby wynikało z tych obliczeń oparta na dziedzinie nauk ekonomicznych, a w mniejszym na humanistycznych.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów I i II stopnia opiera się na modułach zajęć określonych jako grupy przedmiotów ogólnych, humanistycznych, podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych (tzw. kierunkowych poza ramami). Rada Wydziału Ekonomii i Zarządzania zatwierdziła 1 kwietnia 2015 r. Uchwałą nr 24/2015 programy i plany studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia. W programach tych określono przedmioty obowiązkowe i wybieralne objęte tokiem studiów, formę zajęć i liczbę godzin oraz liczbę punktów ECTS przypisywanych konkretnym przedmiotom.

W programie studiów I stopnia przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 4 tygodni (2 punkty ECTS). W semestrach pierwszym, drugim i trzecim realizowana jest większość przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrze piątym i szóstym. Praktyka zawodowa odbywana jest przed rozpoczęciem szóstego semestru. W świetle powyższych ustaleń ocenia się, że zachowana jest wewnętrznie spójna sekwencja poszczególnych modułów.

Moduły zajęć, które są związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych, stanowią łącznie 142 punkty ECTS na studiach I stopnia i 125 punktów ECTS na studiach II stopnia – czyli wszystkie zajęcia na studiach II stopnia SA powiązane z badaniami naukowymi prowadzonymi na Wydziale. Zostały one

wymienione w Raporcie Samooceny na str. 38. To powiązanie jest w różnej mocy, często nieznaczące, ale nie można odrzucić żadnego modułu z tej listy. Oznacza to, że wymóg 50% udziału tych zajęć w programie studiów jest spełniony, co wyczerpuje wymóg § 4.4. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów.

Wydział Ekonomii i Zarządzania oferuje na kierunku zarządzanie na studiach II stopnia 3 specjalności:

Zarządzanie przedsiębiorstwem,

Zarządzanie kapitałem ludzkim,

Logistyka menedżerska (nabór na tę specjalność zostanie zamknięty od roku akademickiego 2017/2018).

Planuje się uruchomienie nowej specjalności na studiach II stopnia, w obszarze zarządzania marketingowego, bardziej dopasowanej do oczekiwań studentów. Działanie to zespół PKA uznaje za zasadne.

Na studiach I stopnia nie ma specjalności, obowiązuje jednolity tok kształcenia, co jest zgodne z ogólnouczelnianymi założeniami. Dopiero na II stopniu kształcenie jest bardziej dywersyfikowane. Taki stan rzeczy jest również pochodną relatywnie małej liczby studentów na studiach I stopnia, co sprawia, że dzielenie grup dziekańskich na jeszcze mniejsze specjalnościowe byłoby problemem.

Zajęcia realizowane są z zastosowaniem zróżnicowanych form dydaktycznych. Na studiach I stopnia na zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich przypada 45% punktów ECTS (81 na 180 ogółem). Na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 48,5% ogólnej liczby zajęć (750 godzin na ogólną liczbę 1545). Na ćwiczenia odpowiednio 18,4%, laboratoria 13,6%, projekty 2,0% i seminaria 17,5%. Taka struktura liczby godzin zajęć i punktów ECTS jest właściwa z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Stosunkowo duży udział wykładów w strukturze prowadzonych zajęć jest w pewnym stopniu zrozumiały w ramach kierunku o profilu ogólnoakademickim.

Z kolei na studiach II stopnia na zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich przypada 33,3% punktów ECTS (40 na 120 ogółem). Na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 41,3% ogólnej liczby zajęć (315 godzin na ogólną liczbę 765). Na ćwiczenia odpowiednio 25,5%, %, laboratoria 7,8%, seminaria 19,6%. Przyjęta struktura programów nauczania umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Organizacja zajęć dydaktycznych nie budzi zastrzeżeń. Harmonogram zajęć jest ustalany przed rozpoczęciem semestru. Kwestię tę reguluje Zarządzenie nr 22/2016 Rektora Politechniki Opolskiej z dnia 27 maja 2016 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2016/2017. Plany zajęć, dostępne na stronie internetowej, konstruowane są w taki sposób, aby studenci nie mieli zbyt długich przerw oraz aby nie generować ponad czterogodzinnych bloków dydaktycznych z danym wykładowcą. Ponadto liczba zajęć dydaktycznych nie przekracza na studiach stacjonarnych ośmiu godzin w ciągu jednego dnia. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w budynku Wydziału, przy ul. Luboszyckiej w Opolu, w soboty i niedziele zjazdowe, z reguły w godzinach 8.20-17.05. Zdarzają się jednak również długie bloki zajęciowe trwające do godziny 19.00. Skomasowanie zajęć dotyczy zwłaszcza studiów niestacjonarnych II stopnia. Terminy zjazdów dla studiów niestacjonarnych podawane są na stronie <http://weiz.po.opole.pl/> przed rozpoczęciem semestru. Przyjęto również zasadę, iż na planach zajęć naniesione są informacje o godzinach konsultacji nauczycieli akademickich, przy czym każdy z wykładowców dostępny jest w ich trakcie przynajmniej dwa razy w tygodniu. Zespołowi oceniającemu PKA udostępniono także dokumentację odwoływania zajęć z podaniem przyczyny i zasad ich odpracowania oraz wykazy wizytowanych zajęć.

Liczebność grup studenckich reguluje Zarządzenie nr 19/2016 Rektora Politechniki Opolskiej z dnia 16 maja 2016 r. Przyjęte w nim rozwiązania są prawidłowe: grupa ćwiczeniowa liczy maksymalnie 30 studentów, seminaryjna, laboratoryjna i językowa 15, a liczebność grupy wykładowej ustala Dziekan Wydziału Ekonomii i Zarządzania. Maksymalna liczebność grup studenckich jest jednakowa dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Często zajęcia prowadzone są w mniejszych grupach aniżeli maksymalnie dopuszczalne, co pozwala wykładowcom na bardziej bezpośredni kontakt ze studentami oraz na konwersatoryjny charakter zajęć.

Minimalna liczba studentów, która jest niezbędna do uruchomienia specjalności, wynosi 30 na studiach I stopnia i 15 na studiach II stopnia. Zasady organizacji studiów precyzuje również Regulamin Studiów w Politechnice Opolskiej z dnia 1 października 2015 r.

Organizację praktyk określa Regulamin praktyk studenckich zatwierdzony 3 grudnia 2014 roku Uchwałą Senatu nr 113/2014, precyzujący między innymi kwestie zwolnień z odbywania praktyk. Na stronie internetowej Uczelni zamieszczony jest Regulaminem praktyk studenckich oraz zakładka z informacjami organizacyjnymi na temat praktyk.

W dokumentacji udostępnionej zespołowi oceniającemu PKA znajduje się:

karta przedmiotu „Praktyka”;

ramowy program praktyk dla studentów kierunku zarządzanie;

listy intencyjne, umowy o współpracy, listy intencyjne i porozumienia w sprawie studenckich praktyk zawodowych – w liczbie kilkunastu;

umowy o organizację studenckich praktyk zawodowych;

raporty opiekunów praktyk ze spotkań informacyjnych ze studentami;

sprawozdania z praktyk studenckich;

zaświadczenia o odbyciu praktyk;

protokoły zaliczenia przedmiotu przez opiekunów praktyk;

protokoły ze spotkań Prodziekana ds. dydaktyki z opiekunami praktyk.

Dokumentacja, a w szczególności sprawozdania końcowe z realizacji praktyk, prowadzona jest bardzo starannie i prawidłowo ilustruje proces potwierdzania efektów kształcenia nabywanych w trakcie studenckich praktyk zawodowych.

Podczas spotkania Zespołu Wizytującego z opiekunem praktyk pozyskano informację, że istnieje obowiązek odbywania praktyk w okresie letnim, przy czym występuje możliwość indywidualnego wyboru miejsca praktyk. Korzysta z niej około 50% studentów stacjonarnych i 80% studentów niestacjonarnych. Praktyki zaliczane są na podstawie sprawozdań, a w przypadku osób zatrudnionych na umowę o pracę na podstawie zgodności ich obowiązków zawodowych z efektami kształcenia przewidzianych dla praktyk. Zespołowi oceniającemu PKA udostępniono sprawozdania z lata 2013-2016 z odbytych praktyk studenckich. Znajdują się w nich między innymi umowy o organizację praktyk.

Zespół oceniający PKA otrzymał wykaz przedsiębiorstw i instytucji, z którymi Wydział Ekonomii i Zarządzania współpracuje przy organizacji praktyk zawodowych. Ich lista obejmuje 82 podmioty. Znajdują się wśród Urzędy Miejskie w Toszku i Lewinie Brzeskim, Urzędy Gmin Pawłowiczki, Walce i Chrzastowice, Starostwa Powiatowe w Opolu i Strzelcach Opolskich, Urzędy Skarbowe w Lublińcu i Raciborzu, Cech Rzemieślników i Innych Przedsiębiorców w Wodzisławiu Śląskim, Stowarzyszenie Rzemiosło Innowacyjne w Opolu, wiodące przedsiębiorstwa takie jak Grupa Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A., Volkswagen (Auto Vision) Wolfsburg Niemcy, Zaksa S.A. Kędzierzyn Koźle, a także biura rachunkowe, agencje reklamowe, przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe zlokalizowane w Opolu i regionie – w łącznej liczbie ponad 70. Są to głównie firmy prywatne z sektora MSP. W świetle powyższych danych organizacja praktyk oceniana jest pozytywnie.

Analiza planów zajęć nie wykazała występowania stosunkowo licznych i długich przerw pomiędzy zajęciami. Harmonogram zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku jest zgodny

z zasadami higieny procesu nauczania zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Przedstawiono je w załączniku nr 2.1.5. do Raportu Samooceny. Przyjęte standardy planowania zajęć i ich realizacji są prawidłowe.

Na ocenianym kierunku zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosuje się tylko do języków obcych. Osoby prowadzące takie zajęcia są odpowiednio przeszkolone.

Czas przewidziany na realizację programu studiów umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku zarządzanie. Studia I stopnia trwają 6 semestrów, podczas których student uzyskuje 180 punktów ECTS, natomiast studia II stopnia trwają 4 semestry, podczas których student uzyskuje 120 punktów ECTS.

Stacjonarne studia I stopnia realizowane są w łącznym wymiarze 2015 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 435 godzin przedmiotów podstawowych, 615 godz. kierunkowych, 210 godzin specjalnościowych, 60 godz. humanistycznych, 225 godz. ogólnych oraz 480 godz. zajęć obieralnych. Udział ćwiczeń, laboratoriów, projektów i seminariów wynosi 51%. Łączna liczba egzaminów to 16, zaliczeń 59. Liczby punktów ECTS dla przedmiotów obowiązkowych wynoszą 123, dla obieralnych 57. Procentowy udział przedmiotów do wyboru wynosi 32%, czyli przekracza wymagane 30%.

Niestacjonarne studia I stopnia realizowane są w łącznym wymiarze 1310 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 320 godzin przedmiotów podstawowych, 340 godz. kierunkowych, 140 godzin specjalnościowych, 60 godz. humanistycznych, 130 godz. ogólnych oraz 320 godz. zajęć obieralnych. Udział ćwiczeń, laboratoriów, projektów i seminariów wynosi 48%. Łączna liczba egzaminów to 16, zaliczeń 54. Liczby punktów ECTS dla przedmiotów obowiązkowych wynoszą 123, dla obieralnych 57.

Studia stacjonarne II stopnia trwają 4 semestry i realizowane są w łącznym wymiarze 990 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 45 godz. przedmiotów ogólnych, 195 godz. przedmiotów podstawowych, 360 godz. kierunkowych, 165 godz. specjalnościowych oraz 225 godz. zajęć obieralnych. Udział ćwiczeń, laboratoriów, projektów i seminariów wynosi 52%. Łączna liczba egzaminów to 11, zaliczeń 33. Liczba punktów ECTS dla przedmiotów obowiązkowych wynosi 58, dla obieralnych 62 (udział procentowy przedmiotów do wyboru wynosi 52%).

Dla studiów niestacjonarnych II stopnia przewidziano łącznie 685 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 30 godz. przedmiotów ogólnych, 165 godz. przedmiotów podstawowych, 240 godz. kierunkowych, 100 godz. specjalnościowych oraz 150 godz. zajęć obieralnych. Udział ćwiczeń, laboratoriów, projektów i seminariów wynosi 56%. Łączna liczba egzaminów to 11, zaliczeń 33. Liczby punktów ECTS dla przedmiotów obowiązkowych wynoszą 58, dla obieralnych 62. Zarówno wymiar zajęć, jak i udział punktów ECTS przypadających na przedmioty obieralne spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów.

System naliczania punktów ECTS funkcjonuje na ocenianym kierunku zarządzanie w sposób prawidłowy. Ogólne zasady funkcjonowania systemu ECTS reguluje załącznik do Uchwały Senatu Politechniki Opolskiej nr 271 z dnia 4 marca 2015 roku „Wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Politechniki Opolskiej w zakresie programów studiów, w tym planów studiów”. Bazując na jego postanowieniach Rada Wydziału Ekonomii i Zarządzania zatwierdziła w dniu 1 kwietnia 2015 roku, plany studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia oraz plany studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia dla trzech specjalności: Zarządzanie przedsiębiorstwem, Zarządzanie kapitałem ludzkim oraz Logistyka menedżerska.

Kalkulacja nakładu pracy studenta mierzonego liczbą punktów ECTS została poprawnie ujęta w kartach przedmiotów, które dostępne są dla studentów w wersji elektronicznej.

Reasumując, czas przewidziany na realizację programu studiów I i II stopnia oraz nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS dają możliwość realizacji treści kształcenia oraz osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Treści programowe ujęte zostały w Kartach Opisu Przedmiotów przygotowanych dla wszystkich zajęć ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów (w tym praktyk i seminarium dyplomowego).

Treści programowe zostały ujęte odrębnie dla wykładów i ćwiczeń, co zapewnia większą przejrzystość kart przedmiotów. Treści kształcenia zostały odniesione do efektów przedmiotowych, a te z kolei do efektów kierunkowych. Dokumentacja przedmiotowych efektów kształcenia została sporządzona bardzo starannie.

Treści programowe są pochodną literatury podstawowej oraz uzupełniającej i generalnie odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy oraz rezultatom badań naukowych prowadzonych w obszarach wiedzy, dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Treści programowe są także adekwatne do problematyki badań naukowych realizowanych przez kadrę akademicką prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Karty części przedmiotów wymagają jednak uzupełnienia o najnowsze (wydane po 2015 roku) wykazy literatury.

Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest właściwie skorelowany z kierunkowymi efektami kształcenia.

Metody kształcenia określone zostały w kartach przedmiotów. Ich spektrum jest dość bogate, począwszy od tradycyjnych metod podawczych, przez prace projektowe, prezentacje, a skończywszy na metodach aktywizujących zapewniających interaktywność studentów podczas zajęć dydaktycznych. Metody kształcenia na kierunku zarządzanie są różnorodne: wykład audytoryjny, dyskusja, case study, gry szkoleniowe, dyskusja moderowana, symulacje. Są one właściwie dedykowane poszczególnym formom zajęć dydaktycznych. Metody służące przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych (studia I stopnia) lub ich realizacji (studia II stopnia) dobrano poprawnie.

Rozwiązania dotyczące elastyczności stosowanych metod kształcenia w kontekście ich dostosowania do percepcji studentów i ich indywidualnych potrzeb studentów niepełnosprawnych nie budzą zastrzeżeń. O Indywidualny Program Studiów (IPS) mogą ubiegać się studenci wyróżniający się w nauce i studenci niepełnosprawni. Studenci mogą także starać się o przyznanie Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), co pozwala m.in. podjąć pierwszą pracę i zwiększa ich szanse na rynku pracy po ukończeniu studiów.

Nauczyciele akademicki mają możliwość korekty metod kształcenia w trakcie semestru, aby dostosować je do specyfiki grupy studenckiej. Indywidualne podejście do studentów wyraża się również w osobistych i wirtualnych konsultacjach. Studenci mają zatem zagwarantowany dostęp do wykładowców w ramach konsultacji. Kadra jest bardzo zaangażowana w proces dydaktyczno-wychowawczy i w pełni identyfikuje się z Uczelnią, co było szczególnie widoczne podczas spotkania nauczycieli akademickich z zespołem oceniającym PKA. Uczestniczyło w nim 31 wykładowców.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci studiów stacjonarnych wyrazili opinię, iż liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana przedmiotom/modułom, jest ich zdaniem prawidłowa. Przypisanie większej liczby punktów ECTS do poszczególnych modułów podstawowych i kierunkowych skupia nakład pracy studenta na przedmiotach najbardziej związanych z rdzeniem kierunku studiów.. Analogicznie, studenci studiów niestacjonarnych nie zgłaszali zastrzeżeń w tym zakresie, jednak zwrócili uwagę na niedobłą sekwencję przedmiotów, w szczególności w odniesieniu do przedmiotów Podstawy finansów (III semestr) i Rachunkowość finansowa (II semestr). Wskazano, iż Podstawy finansów, powinny być prowadzone przed lub równoległe do kursu Rachunkowości.

Studenci w czasie spotkania z ZO PKA stwierdzili, iż proporcje pomiędzy liczbą godzin wykładów a liczbą godzin ćwiczeń, projektów i laboratoriów nie budzą zastrzeżeń, jednak w ich opinii wskazane byłoby zwiększenie wymiaru zajęć o charakterze praktycznym (głównie projektów i laboratoriów) kosztem zajęć wykładowych, szczególnie z uwagi na możliwość zdobywania i poszerzania wiedzy praktycznej. Uznali oni także za właściwą praktykę przekazywania treści teoretycznych w czasie wykładów w odniesieniu do znacznej części przedmiotów na kierunku zarządzanie. Ponadto studenci zasugerowali, aby zajęcia były prowadzone w sposób bardziej nowoczesny, w tym również z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Studenci studiów niestacjonarnych wskazali potrzebę dostosowania w planie zajęć sekwencyjności form, tak aby zajęcia ćwiczeniowe i laboratoryjne, realizowane były po odbyciu odpowiednich zajęć wykładowych. W opinii studentów liczebność grup zajęciowych zapewnia dobre warunki zajęć.

Zdaniem zespołu oceniającego studenci nie wykazali się tu umiejętnością odróżniania profilu ogólnie akademickiego od praktycznego, ale ich uwagi powinny być podstawą do rozważenia zasadności wprowadzenia profilu praktycznego.

W czasie spotkania z ZO PKA studenci wyrazili oni pozytywne opinie w odniesieniu do możliwości odbycia praktyk w ramach programu Erasmus+, z czego niektórzy korzystali.

Studenci studiów stacjonarnych wyrazili także opinię, iż warunki procesu kształcenia są sukcesywnie dostosowywane do ich potrzeb. Jako zalety wskazali m.in. planowanie zajęć w taki sposób, by były kończone przed godziną 16.00 oraz prowadzenie ich w jednym budynku Uczelni. W opinii studentów przerwy między zajęciami odpowiadają ich potrzebom, szczególnie w zakresie przemieszczania się między zajęciami, przygotowania do zajęć czy spożywania posiłków. Ponadto studenci pozytywnie odnieśli się do układania planu zajęć od poniedziałku do czwartku, dzięki czemu część z osób studiujących może podejmować dorywcze zatrudnienie w wolne dni. Organizacja roku akademickiego podawana jest do wiadomości studentów pod koniec maja poprzedzającego nowy rok akademicki poprzez umieszczenie na stronie internetowej stosownego zarządzenia rektora.

Studenci studiów niestacjonarnych zwrócili uwagę na przypadki realizacji zajęć od godziny 7.30 do 18.00, niekiedy do godziny 20.00. W ich opinii jest to zdecydowanie za duże obciążenie, szczególnie w odniesieniu do osób dojeżdżających z odległych miejscowości, osób pracujących lub mających na wychowaniu dzieci. Ponadto brak dłuższej przerwy w ciągu dni zjazdów nie sprzyja właściwej realizacji zajęć dydaktycznych.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż treści programowe są dla nich zrozumiałe i dostrzegalny jest ich związek z problemami praktyki gospodarczej. Określili także, że w toku realizowanych zajęć wszystkie efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia, m.in. z uwagi na ich konkretne sprecyzowanie oraz względnie niewielką liczbę. W czasie spotkania z ZO PKA, studenci oraz przedstawiciele kół naukowych wyrazili opinię, iż działania Jednostki w zakresie przygotowania i włączania ich w badania naukowe są właściwe, jednak proces ten powinien zostać zintensyfikowany i rozszerzony z uwagi na wdrożenie studentów w metodykę badawczą oraz przygotowanie ich do realizacji prac dyplomowych. Możliwość działalności w kołach naukowych (4), przygotowanie pracy dyplomowej oraz udział części studentów w badaniu „Złota setka” umożliwia zapoznanie studentów z metodyką i metodologią badań naukowych. Zdaniem zespołu oceniającego aktywizacja pracy kół naukowych rzeczywiście jest potrzebna, a dotyczy to przede wszystkim podejmowania przez nie zadań badawczych w miejsce organizatorskich. Wymieniony tu projekt „Złota setka” angażował studentów organizacyjnie, ale jego strona badawcza była skromna.

Przedmioty obieralne uruchamiane są w zależności od tego, który został wybrany przez większość studentów, przy czym pojedynczy studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż informacje dot. procedury wyboru przedmiotów powinny być bardziej rozpowszechnione. Zespół oceniający rozumie problemy związane z możliwością

rozdrobienia grup studenckich, ale wybór na zasadzie „dla wszystkich to, co wybrała większość” nie jest poprawny, nie wprowadza możliwości indywidualizacji ścieżek kształcenia. Studenci kierunku zarządzanie mają możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów i indywidualnego planu studiów. Niektóre osoby korzystały jedynie z pierwszej formy indywidualizacji procesu kształcenia i były to głównie osoby pracujące. Jednostka jak i Uczelnia zapewniają wsparcie dla osób niepełnosprawnych głównie poprzez działalność pełnomocników ds. osób niepełnosprawnych oraz zapewnienia niepieniężnego wsparcia w postaci środków ułatwiających realizację procesu dydaktycznego (powiększalnik obrazu, dyktafony, asystenci). Studenci studiów I stopnia, nie mają możliwości wyboru specjalności w ramach kierunku, co w pewien sposób ogranicza możliwość indywidualizacji ścieżki kształcenia studenta.

2.2.

System sprawdzania i oceniania realizacji efektów kształcenia opiera się na rozwiązaniach zawartych w Regulaminie Studiów (są to głównie rozdziały 4, 6 i 7), oraz na innych regulacjach wewnętrznych Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów, a także na kartach przedmiotów. Regulamin Studiów określa zasady związane z zaliczaniem przedmiotów, semestrów i całego toku studiów. Określa ramy organizacyjne przebiegu studiów, wprowadza skalę ocen, określa prawa i obowiązki studenta w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. W §16 i §17 doprecyzowano zasady zaliczania zajęć i składania egzaminów. Regulamin studiów przewiduje, że w sytuacji kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego. Jeśli zgłasza on zastrzeżenia odnośnie do przejrzystości reguł przeprowadzenia egzaminu, to ma prawo, w ciągu 3 dni roboczych od dnia ogłoszenia wyników, złożyć do dziekana wnioski o komisyjne zaliczenie przedmiotu. Regulacje te są zgodne z powszechnie obowiązującymi regulacjami w krajowym szkolnictwie wyższym i stanowią właściwą podstawę do sprawdzania i oceniania postępów studentów w uczeniu się.

Analiza metod weryfikacji efektów kształcenia zawartych w kartach przedmiotów pozwala stwierdzić, że na ćwiczeniach i laboratoriach istotna jest aktywność studentów, ich przygotowanie do zajęć, praca w grupie, projekty i sprawdziany, natomiast na wykładach egzaminy pisemne, zarówno opisowe, jak i testowe (relatywnie rzadko egzaminy ustne). Protokoły ocen końcowych są dostępne w systemie USOS. Generalnie formy weryfikacji efektów kształcenia, wymienione w kartach przedmiotów, są właściwe. Ich spektrum jest bardzo szerokie i należą do nich: egzamin pisemny, egzamin ustny, zaliczenie pisemne, zaliczenie ustne, zaliczenie na podstawie ocen cząstkowych z odpowiedzi pisemnych i ustnych, praca kontrolna, ocena ze sprawozdań, ocena z przebiegu ćwiczeń, ocena z przygotowania do ćwiczeń, ocena z przebiegu realizacji projektu, ocena pisemnej realizacji projektu, ocena z obrony projektu, ocena z treści i sposobu prezentacji, obserwacja aktywności na zajęciach, obserwacja systematyczności pracy studenta.

Uczelnia udostępniła w trakcie wizytacji Zespołu Oceniającego PKA prace egzaminacyjne i etapowe. Ich zawartość wykazała, iż realizowane prace przejściowe są generalnie adekwatne w swojej treści do zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia. Analiza wybranych prac etapowych wykazała, iż bardzo starannie weryfikowane są efekty kształcenia w zakresie wiedzy, natomiast występują niedoskonałości w zakresie weryfikacji efektów dotyczących umiejętności i kompetencji społecznych. Szczegółowa ocena losowo wybranych 6 prac etapowych znajduje się w załączniku nr 3.

Analiza protokołów zaliczenia przedmiotu dowodzi, że zarówno dla studiów I stopnia, jak i dla studiów II stopnia struktura ocen jest prawidłowa, z pewną niewielką tendencją do zawyżania ocen.

Dla przedmiotu praktyka zawodowa Uczelnia deklaruje, iż efekty kształcenia osiągnięte podczas praktyk ujęte są w dziennikach praktyk, a następnie potwierdzone przez zakładowego opiekuna praktyk.

Jeśli chodzi o skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia, odzwierciedlaną w postaci poziomu merytorycznego prac licencjackich i magisterskich, to należy stwierdzić, że generalnie poziom tych prac jest dobry. Z informacji na temat wylosowanych prac dyplomowych zawartych w załączniku nr 3 wynika, że prace dyplomowe posiadają walor aktualności i kompleksowości. Na studiach licencjackich większość prac to opracowania o charakterze teoretyczno-przeładowym, natomiast na studiach magisterskich przeważają prace badawczo-koncepcyjne, badawczo-teoretyczne i badawczo-praktyczne. Prace zawierają niezbędne elementy metodyczne: sformułowanie problemu badawczego, celu pracy, a w przypadku prac magisterskich: podanie hipotez, określenie zakresu przedmiotowego pracy, stosowanych metod badawczych oraz wykorzystanych źródeł. Metodyka prac dyplomowych uwzględnia aspekt przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych. Na poziomie studiów I stopnia studenci są przygotowani do prowadzenia badań, natomiast na poziomie studiów II stopnia studenci biorą udział w badaniach. Prace są obiektywnie oceniane przez promotorów i recenzentów. Nieliczne oceny recenzentów są zawyżone. Nie stwierdzono drastycznej rozbieżności ocen, chociaż w części recenzji autorzy eksponują charakterystykę struktury pracy, a nie jej zalety i wady.

Zespołowi oceniającemu PKA udostępniono wykazy tematów prac dyplomowych obronionych w 2016 roku:

- studia stacjonarne I stopnia: 25 prac,
- studia stacjonarne II stopnia: 34 prace,
- studia niestacjonarne II stopnia: 18 prac.

Generalnie ich tematyka dobrze lokuje się w kanonach kierunku zarządzanie. Zdarzają się jednak odstępstwa od tej reguły. Poniżej wymieniono tytuły prac z zakresu finansów oraz ekonomii:

Analiza przychodów wybranego przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego;

Crowdfunding jako sposób finansowania inwestycji - analiza wybranych przypadków;

Fuzje i przejęcia w polskim sektorze bankowym;

Wpływ z podatków i ich ściążalność w latach 2010-2014 na przykładzie Urzędu Skarbowego w Kluczborku;

Efektywne wykorzystanie mechanizmów finansowych Wspólnej Polityki Rolnej przez Opolszczyznę i jej wpływ na rozwój Gminy Walce - PROW 2007-2013;

Uwarunkowania migracji zarobkowych z województwa opolskiego osób w grupie wiekowej 18-25 lat;

Efektywność opieki społecznej wobec ludzi starszych w Polsce;

Stres i wypalenie zawodowe w pracy nauczyciela;

Religia i ekonomia. Tworzenie bogactwa i zarządzanie nim w ujęciu buddyzmu.

Uczelnia przedstawiła w załączniku do Raportu Samooceny bardzo obszerne informacje na temat zaangażowania studentów kierunku zarządzanie w działalność naukową. Obejmują one działalność Koła Naukowego Maestros de la economia, które współorganizowało Opolski Festiwal Nauki oraz Salon Maturzystów, uczestniczyło w szkoleniach takich jak np. „Dlaczego warto i jak handlować z globalnym Południem”, uczestniczyło w wyjeździe szkoleniowym do Turawy, do siedziby GPW w Warszawie, Sejmu RP, centrali NBP, siedziby NBP oddział Opole. Ponadto partycypowało w organizacji rankingu przedsiębiorców „Złota Setka Opolszczyzny”. Inne inicjatywy to konferencja „Droga do strefy Euro w regionie opolskim – ujęcie społeczno-ekonomiczne” współorganizowana w ubiegłym roku z NBP, organizacja w 2015 roku Studenckich Targów Wolontariatu, Students Conference w 2017 roku w Tarnopolu na Ukrainie. Ponadto jednym z sukcesów naukowych studentów kierunku

zarządzanie jest uzyskanie 2 wyróżnień w konkursie na najlepszą pracę dyplomową IKAR JAKOŚCI 2016. Na podkreślenie zasługują również publikacje powstałe przy współudziale studentów. Artykułem naukowym, który został wydany w Przeglądzie Nauk Stosowanych jest „Odpowiedzialność wspólników w spółkach osobowych prawa handlowego” (PNS nr 11 z 2016 roku). Warto również podkreślić, że w załączniku nr 1.2.2. do Raportu Samooceny zawarto obszerny 19-stronicowy wykaz badań naukowych realizowanych w jednostce przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, który uwzględnia opis udziału w tych badaniach studentów kierunku zarządzanie. Ponadto Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono dokumentację ilustrującą działalność 4 studenckich kół naukowych funkcjonujących na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej: ARAFIN, Maestros de la Economia, Koła Naukowego Ekonomii i Prawa „Ius Publicum”, oraz Pracowni Badań nad Kulturą.

Władze Wydziału Ekonomii i Zarządzania systematycznie oceniają przydatność dla absolwentów osiągniętych efektów kształcenia na rynku pracy lub w dalszej edukacji. Zespołowi wizytującemu PKA przekazano do wglądu wyniki badań losów zawodowych absolwentów w latach 2012 (liczba wypełnionych ankiet n=16), 2013 (n=41), 2014 (n=63), 2015 (n=129). Rezultaty monitoringu losów absolwentów służą między innymi diagnozie luk kompetencyjnych oraz rekomendacji dotyczących efektów kształcenia i programów nauczania. Na pytanie „czego zabrakło na studiach, aby absolwenci WEiZ byli bardziej konkurencyjni na rynku pracy?” uzyskano odpowiedzi: szkoleń i kursów (27%), lepszych praktyk zawodowych (34%), zajęć praktycznych (30%), lepszego przygotowania merytorycznego prowadzących (9%), istotnych przedmiotów w planie zajęć (10%). Odsetki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać kilka wariantów odpowiedzi. Prowadzone badania losów zawodowych absolwentów kierunku powinny być kontynuowane, przy czym konieczne jest podjęcie bardziej skutecznych działań na rzecz zwiększenia zwrotności ankiet, ponieważ w niektórych edycjach badań zwrotność ankiet przesyłanych drogą mailową nie przekraczała 10%.

W czasie spotkania z ZO PKA większość studentów wyraziła opinię, iż system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest dla nich transparentny i umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięcia. Zdaniem studentów metody te w znacznej części wspomagają ich w procesie kształcenia, zostają o nich poinformowani na pierwszych zajęciach. Zastrzeżenia zgłosili jednak studenci studiów niestacjonarnych w zakresie rozbieżności metod weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia w przypadku niektórych zajęć. Dotyczy to odmiennej formy faktycznego zaliczenia przedmiotu/modułu niż przedstawiony na początku semestru. Studenci studiów stacjonarnych wskazali, iż metody oceny realizacji praktyk i opanowania języka angielskiego są właściwe i zrozumiałe, natomiast studenci studiów niestacjonarnych uznali za nieefektywne uzyskiwanie efektów kształcenia w odniesieniu do nauki języka obcego, głównie z powodu ograniczonego kontaktu z prowadzącymi (około trzy bezpośrednie spotkania w semestrze) i zastępowanie tego kontaktu nauką na wirtualnej, płatnej platformie językowej. Zespół oceniający stwierdza, że zasady weryfikacji efektów kształcenia są opracowane poprawnie. Są jednak nieliczne przypadki odstępstw od tych zasad i należy je eliminować, lecz te odstępstwa nie dotyczą obiektywizmu, a raczej transparentności.

Studenci wyrazili opinię, że są oceniani rzetelnie i obiektywnie, w sposób adekwatny do poziomu zdobytych umiejętności, kompetencji oraz wiedzy. W zdecydowanej większości przypadków terminy zaliczeń oraz egzaminów ustalane są pomiędzy nauczycielem a studentami. Studenci stwierdzili, iż w procesie kształcenia otrzymują wsparcie zarówno od nauczycieli realizujących program studiów, jak również władz Jednostki oraz administracji Uczelni. Ponadto uważają oni, iż w procesie sprawdzania i oceniania pracy studentów, również w czasie sesji egzaminacyjnej, przestrzegane są zasady rzetelności i obiektywizmu.

2.3.

Zasady rekrutacji na studia I i II stopnia na oceniany kierunek zarządzanie są transparentne i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę umożliwiającą jej poszerzenie w trakcie studiów i ich ukończenie. Warunki i tryb rekrutacji reguluje Uchwała nr 431 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 11.05.2016 r. W dokumencie tym zawarto:

warunki formalne postępowania rekrutacyjnego;

zasady i kryteria kwalifikacji na studia I i II stopnia;

terminy rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji;

informacje dodatkowe na temat list rankingowych i zasad odwołań.

Przyjęte rozwiązania odnoszą się do wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Opolskiej na studiach stacjonarnych I stopnia (w liczbie 28) i wszystkich kierunków studiów na studiach stacjonarnych II stopnia (w liczbie 25). W przypadku studiów niestacjonarnych dotyczą one odpowiednio 25 i 15 kierunków.

Zasady rekrutacji na studia I stopnia na ocenianym kierunku zarządzanie przewidują, że kryterium decydującym o przyjęciu na studia jest wartość wskaźnika rankingowego obliczanego w oparciu o liczbę punktów uzyskanych na egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego oraz 2 przedmiotów wybranych spośród następujących: fizyka, geografia, historia, informatyka, język polski, matematyka, wiedza o społeczeństwie. Tak szeroka paleta aż 7 alternatywnych przedmiotów świadczy o tym, że władzom wizytowanego Wydziału zależy na dotarciu z ofertą edukacyjną do możliwie szerokiego spektrum maturzystów.

Z kolei zasady rekrutacji na studia II stopnia na ocenianym kierunku zarządzanie przewidują, że dla kandydatów na studia określono katalog 16 kierunków pokrewnych, po ukończeniu których można ubiegać się na studia II stopnia (są to: administracja, ekonomia, europeistyka, finanse i rachunkowość, gospodarka przestrzenna, informatyka i ekonometria, logistyka, międzynarodowe stosunki gospodarcze, politologia, polityka społeczna, socjologia, stosunki międzynarodowe, transport, towaroznawstwo, turystyka i rekreacja, zarządzanie i inżynieria produkcji). W przypadku absolwentów innych kierunków studiów licencjackich podjęcie studiów II stopnia jest możliwe pod warunkiem pozytywnej decyzji Przewodniczącego Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej i Dziekana ds. Dydaktyki. Przyjęte procedury są prawidłowe. Warto także nadmienić, że w „Informatorze dla kandydatów na studia” wskazano predyspozycje, którymi powinien charakteryzować się kandydat na dany kierunek. Jako wymagania wstępne - oczekiwane kompetencje kandydata - podano umiejętności interpersonalne, zdolności kierownicze, łatwość podejmowania decyzji, chęć i umiejętność stałego doskonalenia się.

Proces rekrutacji na studia I-go i II-go stopnia określa procedura PO P-03 ujęta w załączniku nr 6 do Zarządzenia nr 2/2017 Rektora PO. Proces ten obejmuje 23 etapy, począwszy od przygotowania uchwał Senatu oraz zarządzeń Rektora, a skończywszy na wysłaniu decyzji o przyjęciu lub o nieprzyjęciu kandydata na studia. Ważnym dokumentem są również zatwierdzone przez Senat Uczelni „Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w Politechnice Opolskiej”. Są one dostępne na stronie internetowej <http://www.po.opole.pl>. Wymogi rekrutacyjne są uchwalane z odpowiednim wyprzedzeniem, co umożliwia prowadzenie naboru według odpowiednio wcześniej ustalonych zasad. Nad procesem rekrutacji czuwa pełnomocnik Rektora ds. rekrutacji oraz Uczelniana i Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne. Przyjęte rozwiązania są zgodne z obowiązującym prawem i nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów na studia w postępowaniu kwalifikacyjnym.

Zasady uznawania efektów i okresów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym określone są w Regulaminie Studiów Politechniki Opolskiej w rozdziałach 4, 6 i 7 oraz w Zarządzeniu Rektora Politechniki Opolskiej nr 49/2015 z dnia 19 listopada w sprawie wprowadzenia wzorów dokumentów dotyczących potwierdzania efektów uczenia się. Kwestie te ujęto także w Załączniku do Uchwały nr 336 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia

24.06.2015 r. „Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się w Politechnice Opolskiej”. Przyjęte rozwiązania pozwalają na uznanie już zdobytych efektów kształcenia osobie posiadającej co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego - w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia, przy czym studentowi można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do programu kształcenia na kierunku zarządzanie. W przypadku studiów II stopnia wymagany okres doświadczenia zawodowego wynosi minimum 3 lata (wyjątkowo 2 lata, gdy jest to drugi lub kolejny kierunek na studiach magisterskich).

W odniesieniu do procesu dyplomowania obowiązuje procedura PO P-02. Określono w niej szczegółowo 17 działań, podając sposób ich dokumentowania oraz funkcje osób odpowiedzialnych. Procedura ta posiada systemowy charakter - rozpoczyna się od zgłoszenia propozycji tematu pracy dyplomowej a kończy przeprowadzeniem egzaminu dyplomowego. Skład komisji egzaminu dyplomowego określa Prodziekan ds. dydaktyki, natomiast zasady egzaminu określa wymogami Regulaminu Studiów.

Seminaria na studiach I i II stopnia trwają 3 semestry. Wyboru promotora pracy dyplomowej dokonuje student na podstawie oferty tematyki seminariów. Niekiedy jest to wybór znacznie ograniczony specjalizacją naukową promotora lub specyfiką specjalności. Zespołowi Oceniającemu PKA przekazano do wglądu proponowane listy tematów na nowo uruchamianych seminariach. Tematy prac dyplomowych zgłaszane są do zatwierdzenia przez kierowników katedr lub dyrektorów instytutów do Prodziekana ds. dydaktyki. Prace dyplomowe mają z reguły charakter teoretyczno-empiryczny. Po napisaniu pracy jest ona ewidencjonowana w systemie USOS przez pracownika Centrum Obsługi Studenta (COS), a następnie kierowana do sprawdzenia systemem antyplagiatowym. Czynność tę realizuje mailowo promotor. Z kolei wprowadzenia podstawowych informacji o pracy do Archiwum Prac Dyplomowych (APD) dokonuje dyplomant. W kolejnym etapie operator antyplagiatowy przesyła promotorowi oraz wskazanemu pracownikowi COS raport sprawdzenia pracy przez program antyplagiatowy. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych współczynników prawdopodobieństwa [wsk1=40%] i [wsk2=5%] praca nie jest dopuszczana do obrony. Następnie praca kierowana jest do recenzenta, przy czym za niewłaściwą uznawana jest sytuacja, aby pracę powstałą pod opieką adiunkta recenzował inny adiunkt. Pula pytań obowiązujących na egzaminie dyplomowym jest systematycznie uaktualniana. Na egzaminie obowiązują 3 pytania obejmujące zagadnienia z przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. komisji egzaminacyjnej przewodniczy prodziekan lub samodzielny pracownik naukowy.

Warto również nadmienić, że Wydział Ekonomii i Zarządzania opracował „Ogólne zasady przygotowywania prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich)”. Dokument ten precyzuje wymagania merytoryczne i formalne związane z tematem, ogólną konstrukcją pracy, jej objętością i strukturą. Zasadne byłoby uaktualnienie tego dokumentu, ponieważ został on opracowany w 2008 roku, co oznacza, że niektóre kwestie, np. dopuszczalny poziom współczynników w systemie plagiat.pl uległy zmianom.

Skuteczność działań mających na celu doskonalenie procesu dyplomowania ocenia się pozytywnie. Mankamentami w tym względzie jest jedynie odbieganie tematów około 10% prac od kanonu kierunku zarządzanie oraz zastrzeżenia studentów co do zbyt wąskiej tematyki prac, która jest preferowana przez niektórych promotorów.

W czasie spotkania studentów z ZO PKA wskazali oni, że zarówno sposób rekrutacji jak i informacji był dla nich przejrzysty, zrozumiały, dostępny dla każdego kandydata, natomiast zasady i kryteria rekrutacji były obiektywne. Informacje o Uczelni i kierunku studenci uzyskiwali głównie ze strony internetowej. Zawiera ona ogólne jak i szczegółowe informacje i dokumenty dot. procesu rekrutacji. Na stronie tej wyszczególniono m.in. warunki i tryb rekrutacji, wykaz niezbędnych dokumentów, kierunki studiów, a także informacje związane

z właściwą rejestracją w systemie informatycznym, przyjmowaniem na studia laureatów olimpiad przedmiotowych, informacje o stypendiach, jakie można uzyskać posiadając status studenta. Studenci wyrazili pozytywną opinię odnoszącą się do sposobu informowania oraz obowiązujących procedur rekrutacyjnych, jednocześnie sugerując aby studenci zostali włączeni w proces rekrutacji, np. jako członkowie Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA stwierdzili, iż nie spotkali się z pojęciem uznawania oraz potwierdzania efektów kształcenia.

Studenci studiów stacjonarnych pozytywnie odnieśli się do procedury wyboru promotora i tematu, a także samego procesu dyplomowania. Studenci, po wyborze promotora, wybierają jeden z zaproponowanych przez niego tematów, przy czym mogą dokonywać jego modyfikacji. Ponadto studenci mają możliwość przygotowania własnego tematu, wpisującego się w obszar zainteresowań badawczych danego promotora. Studenci studiów niestacjonarnych II stopnia wyrazili negatywną opinię dotyczącą wyboru promotora i tematu pracy przed wyborem specjalności co często skutkuje koniecznością zmiany promotora lub tematu. Dodatkowo wyrazili oni potrzebę większego dostosowania tematów prac do poszczególnych specjalności. Studenci jednak tych problemów nie zgłaszali władzom jednostki.

Ocena wg kryterium 2 – w pełni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Władze Wydziału Ekonomii i Zarządzania dołożyły należytych starań, aby organizacja procesu kształcenia przebiegała we właściwy sposób. Program i plan studiów, ujęte w nim treści programowe, wymiar zajęć z poszczególnych przedmiotów, stosowane formy zajęć i metody dydaktyczne pozwalają na zrealizowanie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych na studiach I stopnia, bądź udziału w nich w przypadku studentów na studiach II stopnia.

Stosowane metody weryfikacji stopnia realizacji efektów kształcenia oraz organizacja tego procesu są właściwe. Należy podkreślić różnorodność i kompleksowość metod służących sprawdzaniu, czy wszystkie zadeklarowane efekty kształcenia zostały zrealizowane oraz dbałość władz Wydziału o obiektywne sprawdzanie stopnia osiągnięcia, przyjętych w koncepcji studiów, efektów kształcenia. Dla realizacji zakładanych efektów kształcenia programy studiów zawierają różnorodne formy realizacji zajęć dydaktycznych, z uwzględnieniem zajęć laboratoryjnych, projektowych i seminariów, na których student nabywa umiejętności badawcze. W tym ostatnim przypadku istotną rolę odgrywają seminaria licencjackie i magisterskie oraz zajęcia projektowe.

Zasady rekrutacji umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Przyjęty tryb rekrutacji na studia I i II stopnia nie budzi zastrzeżeń. Procedury rekrutacji są transparentne, zawarto je w stosownych Uchwałach Senatu Politechniki Opolskiej.

Uczelnia wdrożyła zasady odnoszące się do uznawania efektów kształcenia uzyskanych poza systemem studiów.

Proces dyplomowania obwarowany jest stosownymi procedurami, które są zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami. Jego skuteczność jest nieco obniżona z tego powodu, że około 10% prac dyplomowych jest spoza ocenianego kierunku.

Dobre praktyki

-uwzględnienie potrzeb studentów stacjonarnych przy układaniu planu zajęć poprzez kompensowanie zajęć w ciągu dnia przed godziną 16.00 oraz w tygodniu pomiędzy poniedziałkiem i czwartkiem;

- przejrzysta, zawierająca kompleksowe informacje strona internetowa dotycząca rekrutacji na studia.

Zalecenia

1. Skuteczniejsza niż dotychczas weryfikacja tematyki prac dyplomowych, aby każda z nich wpisywała się w kanon kierunku zarządzanie (a nie kierunku ekonomia lub finanse).
2. Poszerzenie i uaktualnienie dokumentu „Ogólne zasady przygotowywania prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich)”, który pochodzi sprzed 9 lat. Zasady te mogłyby przyjąć mniej sformalizowaną postać skryptu akademickiego do przedmiotu „Seminarium dyplomowe”.
3. Mniej mechanistyczne traktowanie wyników kontroli antyplagiatowej wobec niedoskonałości programu sprawdzającego. Złe wskaźniki powinny wywoływać obowiązek szczegółowego zbadania przez promotora lub inną osobę wyznaczoną przez Dziekana z charakterem zapożyczeń, odsyłaczami itp.
4. Warto wprowadzić do programu studiów obligatoryjny przedmiot, wykładany i rozliczany w języku obcym. W przyszłości, wskutek i w realiach globalizacji, warto również zastanowić się nad zaproponowaniem nowej ścieżki programowej dla obcokrajowców.
5. Warto w przyszłości zainicjować i rozwinąć dyskusję o tożsamości ocenianego kierunku na tle oferty edukacyjnej innych opolskich uczelni. Warto również zastanowić się, czy nie pozostawić na II stopniu ogólnoakademickiego profilu kształcenia, podczas gdy na I podjąć stopniowe działania na rzecz przejścia na profil praktyczny.
6. Należy przeanalizować sekwencję przedmiotów/modułów w planie studiów
7. Na studiach niestacjonarnych czynić starania o:
  - umożliwienie wyboru prowadzącego i/lub języka obcego;
  - zwiększenie kontaktu prowadzącego zajęcia z języka obcego ze studentami;
  - stosowanie metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia zgodnie z kartą przedmiotu;
  - wyznaczenie dłuższej przerwy pomiędzy zajęciami w czasie zjazdów, np. w porze obiadowej;
  - dostosowanie konsultacji do harmonogramu zajęć;
  - dostosowanie metod kształcenia do potrzeb osób studiujących w trybie niestacjonarnym.
8. Rozważyć, czy wybór specjalności powinien odbywać się przed wyborem promotora i tematu pracy dyplomowej.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Procedury dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia zostały określone w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia, który w obecnym kształcie funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Nr 69/2014 Rektora Politechniki Opolskiej z dnia 1 października 2014 r. z późn. zm. w sprawie zasad funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w Politechnice Opolskiej.

Zgodnie z ww. dokumentem podstawą funkcjonowania Systemu jest Uczelniana Księga Jakości. W Księdze tej dokonano opisu procedur i procesów systemu, w tym procedur dotyczących jego przeglądu i metod doskonalenia, zawarto w niej także strukturę Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wraz z zakresem kompetencji. Określony został również zasadniczy cel systemu tj. utrzymanie i doskonalenie wysokiej jakości kształcenia.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia określa procedura

PO P-01, której element stanowi schemat zgłaszania propozycji dotyczących projektowania nowego lub modyfikacji istniejącego programu kształcenia z uwzględnieniem uzasadnienia wynikającego z przeprowadzonych analiz dotyczących monitorowania i oceny procesu kształcenia. Do interesariuszy wewnętrznych, którzy realizują określone zadania związane z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem i okresowym przeglądem programu kształcenia z projektowaniem efektów kształcenia należą nauczyciele akademicki i studenci. Przedstawiciele tych grup społeczności akademickiej są członkami Senatu, Rady Wydziału, Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia oraz Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia. W odniesieniu do udziału interesariuszy zewnętrznych należy podkreślić, iż zakładane dla wizytowanego kierunku efekty kształcenia zostały zaopiniowane przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto przedstawiciele pracodawców uczestniczą w pracach Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia, a także współpracują z Wydziałem w ramach stosownych umów, które w szczególności dotyczą praktyk zawodowych.

W Jednostce kluczową rolę w pracach programowych pełni powołana przez Dziekana Wydziałowa Komisja ds. Programów Kształcenia, do zadań której należy w szczególności:

- tworzenie nowych oraz modyfikacja dotychczasowych programów kształcenia w celu stałego podnoszenia poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych;
- monitorowanie programów kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia;
- analiza ankiet absolwentkich i ankiet pracodawców pod kątem dopasowania programów kształcenia do zmieniających się potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego;
- kontrola poprawności dokumentacji programu kształcenia sporządzanej przez nauczycieli akademickich;
- analizowanie wymagań stosowanych wobec prac dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz studiach podyplomowych, z uwzględnieniem poziomu egzaminów dyplomowych;
- analiza poprawności przydzielania punktów ECTS w programach kształcenia;
- sporządzenie i przedstawienie do akceptacji Dziekana rocznego sprawozdania z podejmowanych działań.

Zgodnie z założeniami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia monitorowanie programu kształcenia dokonywane jest w szczególności poprzez:

- analizę zakładanych efektów kształcenia bezpośrednio przez nauczycieli akademickich, z wykorzystaniem takich narzędzi jak karta doskonalenia przedmiotu oraz wnioski z weryfikacji kart doskonalenia przedmiotu;
- analizę efektów kształcenia z wykorzystaniem opinii studentów, absolwentów oraz pracodawców;
- analizę zakładanych efektów kształcenia przez Wydziałową Radę ds. jakości kształcenia na podstawie wyrywkowej analizy dokumentacji, takiej jak: przeprowadzone sprawdziany, egzaminy, prace studentów, wnioski z wyników rozkładu ocen z egzaminów i zaliczeń, sprawozdania z systemu antyplagiatowego;
- bieżący przegląd zgodności programu kształcenia z aktualnymi przepisami regulującymi proces kształcenia w szkole wyższej;
- analizę zgodności programów kształcenia z projakościowymi celami Uczelni;
- analizę zgodności programów kształcenia z aktualnymi wytycznymi dotyczącymi programów kształcenia (Krajowe Ramy Kwalifikacji/Polska Rama Kwalifikacji,

wytyczne komisji akredytujących poszczególne kierunki studiów, wytyczne senatu Politechnik Opolskiej),

- monitorowanie wskaźnika liczby studentów,
- analizę opinii interesariuszy zewnętrznych oraz wewnętrznych poprzez ich uczestnictwo w spotkaniach poszczególnych organów systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Dokonanie syntezy wniosków wynikających z wyżej wspomnianych działań i sformułowanie zaleceń/działań doskonalących/propozycji zmian należy do zadań Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia, a także Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia czyli gremiów, które w praktyce funkcjonowania Systemu w Jednostce na bieżąco ściśle ze sobą współpracują. Na podkreślenie zasługuje fakt, że każdym semestrze analizowane jest osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, zaś głównym źródłem informacji w tym zakresie są Karty Doskonalenia Przedmiotu wypełniane przez nauczycieli akademickich prowadzących poszczególne zajęcia. W ramach tych działań ustalane są wnioski w następującym zakresie: adekwatności treści kształcenia do założonych efektów kształcenia ujętych w Karcie Opisu Przedmiotu; osiągnięcia zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia; poprawności metod dydaktycznych; doboru form i warunków zaliczeń; osadzenia poszczególnych przedmiotów w programie kształcenia (np. przedmioty poprzedzające, umiejscowienie w programie studiów); jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej do realizacji przedmiotu. Dokonywana analiza uwzględnia również podsumowanie opinii przedstawianych przez nauczycieli akademickich w kwestionariuszach. Pomimo ogólnej pozytywnej oceny narzędzia zdaniem ZO należy wprowadzić w nim istotne korekty dotyczące oceny przez nauczyciela osiągnięcia zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia. Obecnie nauczyciele zaznaczają, że efekty kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zostały przez studentów osiągnięte w pełni lub częściowo. Nie jest jednak jasne, jakie informacje są wykorzystywane do sformułowania takiego wniosku. Zdaniem ZO podstawę autoewaluacji nauczycieli w tym zakresie powinny stanowić zobiektywizowane i ujednolicone dane, np. rozkład ocen uzyskanych przez studentów. Należy podkreślić, że rozkład ocen umożliwia stwierdzenie, czy i w jakim zakresie wystąpiły trudności z osiągnięciem przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Ponadto w celu zwiększenia przydatności omawianego narzędzia, w przypadku stwierdzenia trudności w osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów kształcenia, kwestionariusz powinien przewidywać konieczność uzasadnienia tychże, wskazania efektów kształcenia, w odniesieniu do których wystąpiły, oraz prawdopodobnych przyczyn takiego stanu rzeczy i sugerowanych zmian (w przypadku, gdy wskazana przez nauczyciela przyczyna uzasadnia podjęcie jakichś działań). Pozytywnym aspektem takiego rozwiązania byłoby uzyskiwanie pogłębionych opinii, które mogłyby przyczynić się do doskonalenia stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

Formularz „Karty weryfikacji efektów kształcenia” w ramach poszczególnych przedmiotów został opracowany na poziomie ogólnouczelnianym. Warto również podkreślić, że ZO PKA udostępniło „Karty doskonalenia przedmiotów”. Dokumentacja ta obejmuje trzy poprzednie lata akademickie. Znajdują się w niej postulaty i komentarze nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku na temat podejmowania działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, np. przydzielenia zajęć z „Zarządzania kapitałem ludzkim” specjalistom z zakresu psychologii. Innym postulatem jest usankcjonowanie w odpowiednich procedurach zwiększenia wymiaru kontaktu elektronicznego promotorów z dyplomantami. Następnym jest potrzeba rozwiązania problemu z brakiem nagłośnienia i dostępu do Internetu w jednej z sal dydaktycznych. Kolejnym przykładem są sugestie korekty formatki „Karty Opisu Przedmiotu”. W dokumentacji tej znajdują się opinie Dziekana WEiZ, na temat zasadności implementacji postulowanych korekt. Analizowana dokumentacja jest prowadzona

właściwie i potwierdza rzeczywiste funkcjonowanie mechanizmów służących zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia.

W dokumentacji znajduje się również pozytywna opinia Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia na temat zmniejszenia wymiaru zajęć z „Wychowania fizycznego” z 60 do 30 godzin oraz wprowadzenia zajęć z „Wychowania fizycznego” dla studentów I stopnia studiów niestacjonarnych. Ponadto korekcie uległ wymiar zajęć z przedmiotów „Nauka o przedsiębiorstwie” i „Nauka o organizacji”. Informacje te potwierdzają, że programy nauczania modyfikowane są w sposób sprawny, na bieżąco.

Ponadto istotnymi elementami uwzględnianymi przez Wydziałową Komisję ds. Programów Kształcenia, a także Wydziałową Radę ds. Jakości Kształcenia w procesie monitorowania programu kształcenia są wnioski wynikające z realizacji procedury hospitacji zajęć dydaktycznych, w ramach której oceniana jest zgodność tematyki zajęć z sylabusem i założonymi efektami kształcenia, a także wnioski z ankietyzacji dotyczącej zajęć dydaktycznych i nauczycieli akademickich prowadzonej wśród studentów. Pozytywnie należy ocenić zamieszczone w kwestionariuszu ankietowym pytania, które w części dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych umożliwiają sformułowanie opinii odnoszących się m.in. do metod weryfikacji efektów kształcenia, możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia czy też formy zajęć. Należy podkreślić, że tematyka ta, ujęta w inny sposób, została uwzględniona zarówno w Karcie Doskonalenia Przedmiotu przeznaczony dla nauczyciela, jak i w kwestionariuszu ankietowym skierowanym do studenta, co należy uznać za bardzo istotne z punktu widzenia łączenia perspektywy obu tych grup społeczności akademickiej.

Podczas spotkania ze studentami ZO PKA ustalili, że w tej grupie społeczności akademickiej mała jest świadomość roli ankietyzacji, sposobów wykorzystywania jej wyników, a także innych działań podejmowanych w celu doskonalenia procesu kształcenia. Zdaniem ZO PKA należy zwrócić szczególną uwagę na opracowanie rozwiązań zmierzających do skutecznego upowszechniania wśród studentów informacji na ten temat. Podjęcie takich działań może w perspektywie pozytywnie wpłynąć na zwiększenie responsywności badania, szczególnie wobec twierdzenia przez przedstawicieli studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO, że nie mają poczucia rzeczywistego wpływu na poprawę jakości zajęć, mimo że Jednostka starannie analizuje opinie uzyskane od studentów i podejmuje działania doskonalące, np. w postaci rozmów indywidualnych z nauczycielami, którzy uzyskali słabsze oceny czy też zmian w obsadzie zajęć.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Działania w tym zakresie realizuje Akademickie Biuro Karier Politechniki Opolskiej z wykorzystaniem w tym celu procesu ankietyzacji. Zespół oceniający zwraca jednak uwagę, że wyniki uzyskiwane w procesie monitorowania losów zawodowych absolwentów prezentowane są w ujęciu ogólnym dla całego Wydziału, tj. bez wyodrębnienia kierunków. W związku z tym przydatność badań do oceny efektów kształcenia osiągniętych przez absolwentów poszczególnych kierunków studiów jest bardzo ograniczona.

Analiza dokonana przez zespół oceniający wykazała, że w efekcie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia Jednostka podjęła szereg działań mających na celu doskonalenie procesu kształcenia na wizytowanym kierunku. Przykładowe działania w latach 2014-2016 oraz przesłanki do ich podjęcia przedstawiono w tabeli poniżej.

Wnioski wynikające z monitorowania programów kształcenia i sposobu ich realizacji	Działania doskonalące
--	------------------------------

<p>W wyniku analizy Kart Doskonalenia Przedmiotu wypełnianych przez nauczycieli akademickich w 2015 r. stwierdzono trudności z osiągnięciem przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotu „zachowania organizacyjne” na studiach pierwszego stopnia.</p>	<p>Zwiększono liczbę godzin zajęć z przedmiotu „zachowania organizacyjne” (ćwiczenia) z 15 do 30.</p>
<p>W wyniku analizy procesu kształcenia na wizytowanym kierunku w odniesieniu do regulacji prawnych: przepisów prawa wewnętrznego PO oraz przepisów prawa powszechnie obowiązującego, stwierdzono konieczność modyfikacji programów kształcenia pod kątem ich zgodności z wytycznymi Senatu Politechniki Opolskiej dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych.</p>	<p><u>Zmiany na studiach pierwszego stopnia:</u> Przedmioty obowiązkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zmniejszono liczbę godzin zajęć z przedmiotu „wychowanie fizyczne” do 30 na studiach, stacjonarnych i do 10 na studiach niestacjonarnych , ● zwiększono liczbę punktów ECTS, z 5 do 6, dla przedmiotu „nauka o organizacji”. <p>Przedmioty obieralne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● na studiach niestacjonarnych zmniejszono liczbę godzin z języków obcych do 60% godzin na studiach stacjonarnych. <p><u>Zmiany na studiach drugiego stopnia:</u> Przedmioty obowiązkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wprowadzono zajęcia z języka obcego w wymiarze 30 godzin, ● zmniejszono liczbę godzin z wykładu „logistyka w biznesie”, z 30 do 15, ● na studiach niestacjonarnych zmniejszono liczbę godzin dla przedmiotu „zarządzanie kapitałem ludzkim” do 30 godzin, ● na studiach niestacjonarnych zmniejszono liczbę godzin dla przedmiotu „rachunek kosztów działań logistycznych” do 20 godzin.
<p>W wyniku przeglądu dokumentacji powstającej w procesie kształcenia stwierdzono konieczność podjęcia działań doskonalących w obszarze doboru metod weryfikacji efektów kształcenia, a także gromadzenia i archiwizacji prac etapowych.</p>	<p>Kierownicy Katedr sformułowali dla prowadzących zajęcia dydaktyczne zalecenia dotyczące m.in. szerszego wykorzystywania metody projektu w procesie weryfikacji efektów kształcenia. Uporządkowano proces gromadzenia i archiwizacji dokumentacji dydaktycznej (przeznaczenie odrębnego pomieszczenia i stworzenie systemu gromadzenia prac etapowych). Uporządkowano opis prac weryfikujących stopień osiągnięcia efektów kształcenia (np. opis pod kątem danych studenta, informacji o przedmiocie, kierunku i rodzaju studiów, punktacji, uzasadnieniu oceny).</p>

<p>W wyniku przeglądu kart opisu przedmiotów zamieszczonych w systemie SYLABUS, stwierdzono, że niektóre karty wymagają korekty/aktualizacji.</p>	<p>Zaktualizowano karty opisu przedmiotów pod kątem ich zgodności z przepisami obowiązującymi w Politechnice Opolskiej oraz stanem faktycznym dotyczącym m.in. stosowanych metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia czy aktualności literatury.</p>
<p>Przykładowe działania podjęte w wyniku analizy opinii/oczekiwań pracodawców, studentów oraz absolwentów.</p>	<p>Zmodyfikowano formy zajęć, np. przedmiot „badania marketingowe” – formę zajęć ćwiczeniowych zastąpiono formą zajęć laboratoryjnych.</p> <p>Podjęto działania mające na celu rozpropagowanie praktyk ponadprogramowych (m.in. opracowano regulamin praktyk ponadprogramowych WEiZ). Nawiązano bezpośrednie kontakty z przedsiębiorcami i instytucjami regionu w celu popularyzacji tej inicjatywy np. z firmą Promedia Opole, czy Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki.</p> <p>Studenci, Samorząd Studencki ze wsparciem Wydziału zorganizowali I Studenckie Targi Wolontariatu. Wspomniana inicjatywa powstała w toku zajęć z przedmiotu „marketing społeczny”.</p> <p>Zorganizowano bezpłatne kursy dla studentów, m.in. kurs redagowania pism.</p>

W wyniku dokonanej przez ZO PKA analizy wybranych prac dyplomowych stwierdzono, że niektóre tematy prac są spoza kanonu zarządzania. Należy jednak podkreślić, że Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia obejmuje obszar procesu dyplomowania, w tym zasady proponowania i zatwierdzania tematyki prac. Przedstawiciele Jednostki przedstawili w toku wizytacji przykłady potwierdzające, że dokonywane były korekty tematów przed przekazaniem ich studentom jako możliwych do wyboru, np. temat zaproponowany przez nauczyciela brzmiał: „Wpływ środków Unii Europejskiej na zarządzanie rozwojem w wybranym przedsiębiorstwie” (specjalność Logistyka Menedżerska). Po weryfikacji przez Kierownika Katedry temat pracy zmieniono na następujący: „Rola i znaczenie systemu informatycznego wspomagającego logistyczne zarządzanie przedsiębiorstwem X”. Zespół oceniający zwraca uwagę, że w ramach Systemu nie są prowadzone działania związane z monitorowaniem jakości procesu dyplomowania *ex post*, w tym np. analiza adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy czy też analiza jakości pracy dyplomowej w kontekście wymagań wynikających z dokumentów wewnętrznych Uczelni i Jednostki, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA, poza procesem ankietyzacji zajęć dydaktycznych, nie potrafili określić, jakie elementy lub działania w Jednostce wpływają na jakość kształcenia. Wyrazili również opinię, iż trudno im dostrzec, by przedsięwzięcia doskonalące jakość kształcenia na Wydziale dotyczyły pośrednio lub bezpośrednio ich samych. Studenci WEIZ wypełniają ankietę oceniającą proces dydaktyczny i nauczycieli akademickich w systemie USOS. Około 35% studentów wypełniło taką ankietę w ostatniej edycji procesu ankietyzacji. Po otrzymaniu wyników kierownik katedry lub dziekan przeprowadza rozmowę z niektórymi nauczycielami. Proces ten może wpływać na poprawę jakości kształcenia, ale jednocześnie uniemożliwia otrzymanie przez studentów odpowiedzi zwrotnej, co podkreśliły osoby uczestniczące w spotkaniu z ZO. Podkreślili oni zarówno brak motywacji do wypełniania ankiet w kolejnych edycjach, jak również oczekiwanie na uzyskanie ogólnych wyników ankietyzacji. Na Uczelni prowadzone są również badania ankietowe losów zawodowych. Z uwagi na niewielką zwrotność tych ankiet, mają one jednak jedynie charakter poglądowy, przy czym niektóre wnioski, m.in. zmiana liczby godzin zajęć znajdują przełożenie na doskonalenie procesu kształcenia.

W Wydziałowej Radzie ds. Jakości Kształcenia oraz w Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia zasiada po 2 studentów. Ich rolą jest m.in. zgłaszanie propozycji zmian w procesie kształcenia, prowadzenie konsultacji ze środowiskiem studenckim, co według przedstawicieli Samorządu Studenckiego ma miejsce w dość szerokim zakresie. Ponadto Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego opiniuje, po konsultacji ze starostami, zmiany w planach i programach kształcenia. Na Wydziale dokonuje się okresowego przeglądu punktów ECTS przypisanych poszczególnym modułom, a także weryfikację kart doskonalenia przedmiotu, które zawierają opinie i uwagi prowadzącego zajęcia, związane ze zrealizowanym przedmiotem. Tę procedurę należy uznać za właściwą, przy czym jej skuteczność można osiągnąć dopiero po kompleksowym dopracowaniu.

3.2.

Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnych informacji o trybie i zasadach rekrutacji, programie kształcenia oraz warunkach jego realizacji. Na stronie internetowej Wydziału dostępne są kompletne informacje związane z realizacją procesu kształcenia, m.in. harmonogram roku akademickiego, plan zajęć, regulamin studiów, druki związane z opieką materialną oraz dydaktyczną, karty kursów dla realizowanych przedmiotów. Zawartość strony internetowej jest na bieżąco aktualizowana, a ewentualne opóźnienia są sygnalizowane przez studentów i pracowników. Ponadto studenci wszystkie niezbędne informacje mogą uzyskać m.in. od opiekuna pierwszego roku studiów, starostów grup oraz w Centrum Obsługi Studenta. Należy również podkreślić, że studenci mają możliwość dokonania oceny dostępności niektórych informacji za pośrednictwem procesu ankietyzacji poprzez ocenę prowadzącego zajęcia, odpowiedzialnego za zapoznanie studentów z efektami kształcenia, sposobami ich realizacji i weryfikacji, w tym kryteriami zaliczenia.

W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO PKA zarówno Jednostka jak i Uczelnia zapewniają równy i powszechny dostęp do informacji. Głównym źródłem informacji jest strona internetowa Politechniki, oceniona przez studentów jako wszechstronna i spełniająca ich oczekiwania, a także ogłoszenia w gablotach Wydziału, maile rozsyłane przez Centrum Obsługi Studenta oraz informacje przekazywane przez starostów. Studenci poszukują informacji m.in. o pomocy materialnej, rekrutacji planach zajęć, konsultacjach, zmianach organizacyjnych związanych z zajęciami. Treści, które trafiają do studentów różnymi kanałami są aktualne. Jednostka nie monitoruje skuteczności systemu udostępniania studentom informacji, jednakże studenci mają możliwość dokonywania oceny dostępności niektórych informacji w ankietach oceniających prowadzących zajęcia dydaktyczne.

Ocena spełnienia wymogów kryterium 3 – w pełni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka wdrożyła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który w sposób przejrzysty i uporządkowany określa postępowanie dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia, co należy jednoznacznie uznać za mocną stronę przyjętych rozwiązań. We wspomnianym powyżej postępowaniu uczestniczą w odpowiednim zakresie interesariusze wewnętrzni, tj. nauczyciele akademicy, studenci, pracownicy administracyjni oraz interesariusze zewnętrzni - przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Należy jednak podkreślić małą wiedzę studentów o roli procesu ankietyzacji, sposobach wykorzystywania wyników, a także innych działaniach podejmowanych w celu doskonalenia procesu kształcenia. Działalność Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia, a także Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia w zakresie monitorowania programów kształcenia i sposobu ich realizacji należy ocenić pozytywnie. Gremia te analizują wspólnie informacje pochodzące z różnych źródeł, co pozwala na szerokie badanie procesu kształcenia. Analiza jest dość szczegółowa i umożliwia formułowanie wniosków. W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań są propozycje i konstruktywne uwagi, które następnie są wdrażane w postaci konkretnych rozwiązań, mających na celu doskonalenie procesu kształcenia.

W ramach przeglądów programu kształcenia prowadzone są działania związane z monitorowaniem osiągania zakładanych efektów kształcenia, których mocną stroną jest łączenie punktu widzenia nauczycieli akademickich z perspektywą studentów. Zdaniem ZO należy jednak zmodyfikować wzór Karty Doskonalenia Przedmiotu skierowanej do nauczycieli akademickich. Ważny element wdrożonych rozwiązań, będący ich mocną stroną, stanowi monitorowanie metod weryfikacji efektów kształcenia dokonywane zarówno *ex ante* (analiza sylabusów), jak i *ex post* (analiza dokumentacji wytworzonej w procesie etapowej weryfikacji efektów kształcenia).

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Opracowanie rozwiązań zmierzających do skutecznego upowszechniania wśród studentów informacji na temat roli ankietyzacji, sposobów wykorzystywania jej wyników, a także innych działań podejmowanych w celu doskonalenia procesu kształcenia.
- W Karcie Doskonalenia Przedmiotu skierowanej do nauczyciela akademickiego należy wprowadzić istotne korekty dotyczące oceny przez nauczyciela osiągnięcia przez studentów zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia. Zdaniem ZO podstawę autoewaluacji nauczycieli w tym zakresie powinny stanowić zobiektywizowane i ujednolicone informacje, np. rozkład ocen uzyskanych przez studentów. Ponadto w celu zwiększenia przydatności omawianego narzędzia, w przypadku stwierdzenia trudności w osiągnięciu przez studentów zakładanych efektów kształcenia, kwestionariusz powinien przewidywać konieczność uzasadnienia tychże, wskazania efektów kształcenia, w odniesieniu do których wystąpiły, oraz prawdopodobnych przyczyn takiego stanu rzeczy i sugerowanych zmian (w przypadku, gdy wskazana przez nauczyciela przyczyna uzasadnia podjęcie jakichś działań).
- Kontynuowanie badań losów zawodowych absolwentów z uwzględnieniem bardziej szczegółowych analiz odnoszących się do wizytowanego kierunku. Umożliwi to reakcję jednostki w zakresie oceny jakości kształcenia i przydatności kierunkowych efektów

kształcenia na rynku pracy, a także w większym zakresie zapewni udział absolwentów w procesie monitorowania programu kształcenia.

- Zintensyfikowanie nadzoru nad doбором i zatwierdzaniem tematyki prac dyplomowych, a także zaprojektowanie i wdrożenie rozwiązań dotyczących monitorowania jakości procesu dyplomowania *ex post*, w tym np. analiza adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy czy też analiza jakości pracy dyplomowej w kontekście wymagań wynikających z dokumentów wewnętrznych Uczelni i Jednostki, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
- Uświadamianie studentów w sprawie działań mających na celu doskonalenie procesu kształcenia, w tym wystosowanie odpowiedzi zwrotnej do studentów z wyników przeprowadzonych ankiet oceniających proces dydaktyczny.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Uczelnia przedstawiła dwie oddzielne listy, zgłaszając do minimum kadrowego 33 osoby na studiach I stopnia i 17 osób na studiach II stopnia. Ponadto na ocenianym kierunku prowadzą zajęcia osoby spoza minimum kadrowego w liczbie 13. Na jednego nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia na ocenianym kierunku przypada 5 studentów. Listy odnoszące się do minimum kadrowego nie są rozłączne, bowiem za wyjątkiem jednej osoby wszyscy pracownicy kształcący na II stopniu są także na liście odnoszącej się do stopnia I. Stąd też dalsze opisy, wnioski i opinie w zakresie zgodności tematyki dorobku naukowego nauczycieli akademickich z efektami i treściami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku dotyczyć będą osób prowadzących zajęcia zarówno na I, jak i na II stopniu.

Do minimum kadrowego zespół oceniający zaliczył na I stopniu 29 osób (w tym 10 samodzielnych nauczycieli akademickich) oraz na II stopniu 14 osób (w tym 6 samodzielnych nauczycieli akademickich). Wykazy tych osób, a także osób niezaliczonych z informacją o przyczynach niezaliczenia do minimum kadrowego znajdują się odpowiednio w Zał. 5 oraz w Zał.6. Liczba osób stanowiących minimum kadrowe na I stopniu kształcenia spełnia z nadwyżką wymagania ustawowe, także na studiach II stopnia wymagania te są spełnione. Do minimum kadrowego zaliczone zostały osoby, których kwalifikacje akademickie mierzone dorobkiem naukowym i kompetencjami dydaktycznymi są zgodne z efektami i treściami kształcenia określonymi dla tego kierunku. Efekty te odnoszą się do dwu obszarów: obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych - w dyscyplinach nauki o zarządzaniu, ekonomia, finanse - oraz w obszarze nauk humanistycznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. W obszarze nauk społecznych struktura kwalifikacji kadry stanowiącej minimum oceniana na podstawie dorobku naukowego jest następująca. W grupie dla studiów I stopnia w dyscyplinie ekonomia dorobek naukowy posiada 13 osób w dyscyplinie nauki o zarządzaniu 8 osób, zaś w dyscyplinie finanse 1 osoba, 5 osób posiada dorobek zarówno w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, jak i ekonomia, jedna w dyscyplinie ekonomia i finanse. Na studiach II stopnia proporcje są następujące: dyscyplina nauki o zarządzaniu - 6 osób, dyscyplina ekonomia - 2 osoby, dyscypliny finanse i ekonomia - 1 osoba, dyscypliny nauki o zarządzaniu i ekonomia - 3 osoby. W obszarze nauk humanistycznych w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu dorobek posiadają 2 osoby zaliczone do minimum kadrowego na studiach I stopnia oraz 2 osoby zaliczone do minimum kadrowego studiów II stopnia.

Dorobek naukowy pozostałych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, wśród których jest 6 pracowników samodzielnych, 5 doktorów i 2 magistrów jest w większości zgodny ze wskazanymi obszarami i dyscyplinami, w których mieszczą się efekty kształcenia (8 osób) i odpowiedni ze względu na prowadzone zajęcia. Pozostali prowadzą zajęcia, których treści i zakres są pomocnicze dla uzyskania wskazanych dla kierunku efektów kształcenia. Są to np. zajęcia z matematyki, czy prawa.

Ze wskazanej wyżej struktury kwalifikacji naukowych kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku wynika, że obejmuje ona wszystkie dyscypliny dziedziny nauk ekonomicznych w obszarze nauk społecznych z przewagą dyscyplin ekonomia i nauki o zarządzaniu. Także badania naukowe w obszarze nauk humanistycznych prowadzone przez kadrę ocenianego kierunku odnoszą się do nauk o zarządzaniu. Tematyka badań jest zróżnicowana. W obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie zarządzanie ich specyfika odnosi się przede wszystkim do takich zagadnień jak: zarządzanie innowacjami, badania marketingowe, zarządzanie strategiczne, zarządzanie projektami, zarządzanie kapitałem ludzkim, zarządzanie w logistyce, komputerowe wspomaganie decyzji i zarządzanie ryzykiem, procesy informacyjne w zarządzaniu, zarządzanie klastrami. W dyscyplinie ekonomia tematyka badań naukowych kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku odnosi się do: rynku pracy i zagadnień migracji, sektora mikroprzedsiębiorstw i problematyki samozatrudnienia, innowacji, rynku nieruchomości i zagadnień modelowania ekonometrycznego. Problematyka badań mieszczących się w dyscyplinie finanse dotyczy: rynku instrumentów finansowych, outsourcingu, controllingu i rachunku kosztów. W obszarze nauk humanistycznych dorobek naukowy kadry odnosi się do takich zagadnień jak: kultura organizacyjna, kulturowe i psychologiczne aspekty zarządzania, komunikacja w organizacji. Podsumowując, zakres i specyfika dorobku naukowego kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

Z dostarczonych podczas wizytacji dokumentów i informacji wynika, iż znacząca większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku poszerza swoje kompetencje dydaktyczne, co m.in. owocuje różnorodnością metod kształcenia. Kadra przygotowuje skrypty, podręczniki akademickie i materiały do wykładów i ćwiczeń (m.in. dla przedmiotu Statystyka), bierze udział w szkoleniach z zakresu dydaktyki, warsztatach i kursach pedagogicznych. Odnosi się to także do międzynarodowych programów dydaktycznych („Entrepreneurship Education for European Studies”). Nauczyciele akademicy chętnie korzystają z wyjazdów dydaktycznych w ramach międzynarodowych programów mobilnościowych, co stwarza warunki do prowadzenia wykładów w języku angielskim.

4.2.

Stosowane są specjalne procedury w zakresie obsady zajęć dydaktycznych. Przydział zajęć odbywa się z uwzględnieniem kompetencji naukowych (prowadzone badania, świadczone usługi eksperckie) i dydaktycznych (m.in. doświadczenie z lat wcześniejszych) pracowników. Brane są również pod uwagę doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkolnictwem wyższym oraz kwalifikacje wynikające z pełnienia określonych funkcji na uczelni i w otoczeniu gospodarczym. .

Obsada zajęć jest generalnie prawidłowa. Odnosi się to zarówno do osób zaliczonych do minimum kadrowego, jak i pozostałych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Istnieje zgodność dyscyplin naukowych, z którymi te zajęcia są powiązane, z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. Kompetencje merytoryczne i dydaktyczne kadry, jak wskazano wyżej, są wysokie. Pewne nieprawidłowości w obsadzie zajęć stwierdzono w przypadku osób, które nie zostały zaliczone do minimum kadrowego ze względu na niezgodność dorobku naukowego z obszarami i dyscyplinami nauki, w których mieszczą się

efekty kształcenia na ocenianym kierunku. Nie jest właściwa obsada zajęć z przedmiotów *Techniki negocjacji w zarządzaniu* oraz *Logistyka międzynarodowa* – prowadzonych przez osobę, której dorobek naukowy mieści się w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia.

4.3.

Z Raportu Samooceny wynika, że polityka kadrowa WEiZ nastawiona jest przede wszystkim na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej, a co a za tym idzie, na promowanie aktywności naukowej nauczycieli i stosowanie mechanizmów motywujących do podnoszenia kwalifikacji zarówno naukowych, jak i dydaktycznych, w tym także poprzez procesy internacjonalizacji. W obu przypadkach polityka ta jest efektywna. Jeśli chodzi o kompetencje dydaktyczne to - jak wspomniano wyżej (p .4.1) - znacząca część nauczycieli akademickich poszerza swoje kompetencje dydaktyczne, także poprzez korzystanie z międzynarodowych programów mobilnościowych i poprzez uczestnictwo w międzynarodowych programach dydaktycznych. Za główne elementy systemu podwyższania kwalifikacji naukowych kadry WEiZ należy uznać: cykliczne seminaria naukowe katedr, coroczne sympozja i konferencje o zasięgu krajowym i międzynarodowym współpracę międzynarodową w ramach badań naukowych (por .także p.1.2). Ważnym elementem polityki kadrowej są stosowane na WEiZ systemy motywacyjne. Jednostka zapewnia pracownikom naukowo-dydaktycznym dofinansowanie udziału w konferencjach, szkoleniach, seminariach, wyjazdach służbowych, wspiera mobilność krajową i zagraniczną, Istnieje możliwość ubiegania się o urlop naukowy i/lub stypendium, doktorskie/habilitacyjne. WEiZ wspiera także starania pracowników o pozyskanie środków na badania ze źródeł zewnętrznych.

Skuteczność przyjętej polityki kadrowej potwierdzają wzrastające w ostatnich latach wskaźniki aktywności naukowej, co przejawia się realizacją przewodów doktorskich i habilitacyjnych. Jak napisano w Raporcie Samooceny kluczowe dla WEiZ - w kontekście polityki kadrowej - są dwie kwestie: jak najwyższa kategoria w ramach oceny parametrycznej oraz uzyskanie praw doktoryzowania. W latach 2012-2016 spośród pracowników Wydziału stopień doktora uzyskało 9 pracowników, w tym 4 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, 5 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego (3 osoby prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku), 1 pracownik tytuł profesora, także prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. W okresie najbliższych dwóch lat spodziewane jest wszczęcie procedury habilitacyjnej przez kolejnych pracowników Wydziału. Jednostka pozyskuje również kadre z zewnątrz poprzez procedurę konkursową. Wydział w latach 2015–2016 pozyskał dwóch samodzielnych pracowników naukowych, oboje uczestniczą w procesie kształcenia na ocenianym kierunku. Jednostka dostrzega potrzeby rozwojowe pracowników dając również szanse rozwoju pracownikom wykazującym zdolności organizacyjne oraz powierzając funkcje kierownicze (m.in. w Centrum Nauka -Biznes).

Politykę kadrową wspiera wewnętrzny system oceny pracowników, którego istotnym elementem są karty doskonalenia pracowników, wskazujące na ich osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Elementem doskonalenia kadry są także regularne hospitacje zajęć oraz przeprowadzana co semestr w systemie USOS ich ocena przez studentów. Jeśli pojawia sygnał uzasadnionego niezadowolenia lub oczekiwania ze strony grupy studenckiej zmiany prowadzącego zajęcia, wprowadzany jest mechanizm rozpatrzenia i ewentualnego wdrożenia zmiany. Dla studentów kierunku *zarządzanie* taka sytuacja miała miejsce w przypadku jednego z przedmiotów w semestrze zimowym 2016/2017, po rozmowach ze studentami i bezpośrednim przełożonym pracownika wspólnie zdecydowano o zmianie prowadzącego zajęcia.

Dziekan podsumowuje zrealizowany proces dydaktyczny na posiedzeniu Rady Wydziału po zakończeniu każdego semestru. Informacje czerpane są ze studenckiej ankiety

oceny zajęć, kart doskonalenia pracowników, wyników przeprowadzonych hospitacji i kontroli zajęć. Ważnym elementem tego podsumowania są składane podziękowania/gratulacje na ręce kierowników poszczególnych katedr. Godne odnotowania jest także to, że władze Wydziału składają również pisemne podziękowania/gratulacje dla pracowników, którzy w sposób ponadprzeciętny angażują się w proces naukowy, dydaktyczny, czy organizacyjny w szczególności: otrzymują wyróżnienie za wybitne opracowania naukowe, przygotowują studentów do konkursów, opiekują się studenckimi zespołami badawczymi, studenckimi kołami naukowymi, upowszechniają naukę podczas wydarzeń typu dni otwarte, uczestniczą w działaniach promocyjnych czy w procesie rekrutacji kandydatów. Doceniane są także osoby, które osiągnęły awans naukowy, np. stopień doktora, doktora habilitowanego czy tytuł profesora. Są one zapraszane na posiedzenie Rady Wydziału, gdzie w obecności członków RW wręczane są im podziękowania.

Zespół oceniający spotkał się z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku. Dyskusja dotyczyła wielu kwestii, także pośrednio związanych z polityką kadrową, której efekty były także widoczne podczas spotkania w dużym zaangażowaniu kadry w dyskusji dotyczącej procesu kształcenia na kierunku i strategii jego rozwoju uwzględniającej specyfikę gospodarki miasta i regionu. Twierdzono m. in., że przede wszystkim potrzebne są wykształcone kadry dla małych rodzinnych firm. Z jednej strony, pracownicy podkreślali rolę opinii absolwentów w kształceniu w takim wymiarze, z drugiej strony wskazywali na znaczenie istnienia Instytutu Konfucjusza dla procesu dydaktycznego na kierunku *zarządzanie* ze względu na możliwość rozwijania przez absolwentów działalności zawodowej pod kątem współpracy z Chinami.

Ocena – w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Liczba, struktura kwalifikacji i dorobku naukowego nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe jest zgodna z efektami i treściami kształcenia na ocenianym kierunku, gdyż wymagania dotyczące statusu akademickiego są spełnione, a dorobek naukowy kadry mieści się w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach, w których określone zostały efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. Zakres i specyfika dorobku naukowego i kompetencje dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku zapewniają możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich założonych efektów kształcenia.

Znacząca większość nauczycieli akademickich poszerza swoje kompetencje dydaktyczne, co m.in. owocuje różnorodnością metod kształcenia. Obsada zajęć jest generalnie prawidłowa, jednak pewne niedociągnięcia w tym zakresie to słabe strony funkcjonowania systemu przydziału zajęć nauczycielom akademickim.

Polityka kadrowa WEiZ nastawiona jest przede wszystkim na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej, a co a za tym idzie, na promowanie aktywności naukowej nauczycieli i stosowanie mechanizmów motywujących do podnoszenia kwalifikacji zarówno naukowych, jak i dydaktycznych. Skuteczność przyjętej polityki kadrowej potwierdzają wzrastające w ostatnich latach wskaźniki aktywności naukowej i rozwój kompetencji dydaktycznych pracowników.

Dobre praktyki

Przykładem dobrych praktyk, godnym upowszechnienia, jest składanie przez Dziekana podziękowań i gratulacji podczas obrad Rady Wydziału pracownikom, którzy w sposób ponadprzeciętny angażują się w proces naukowy, dydaktyczny czy organizacyjny oraz tym, którzy osiągnęli awans akademicki.

Zalecenia

Zaleca się analizę procedur obsady zajęć, ze względu na dostrzeżone, wymienione wyżej nieprawidłowości w tym zakresie.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia **Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5**

Wydział Ekonomii i Zarządzania na mocy porozumień zawartych przez Politechnikę Opolską współpracuje z licznymi uczelniami w kraju i za granicą. Jak zwykle w takich przypadkach jest to przede wszystkim współpraca naukowa związana z prowadzeniem niektórych badań przez zespoły mieszane, organizacją i udziałem w konferencjach naukowych itp. Jej wpływ na program i realizację procesu kształcenia jest niewątpliwie inspirujący i wzbogacający, ale słabo opisany. Dość specyficzna dla wizytowanego kierunku jest natomiast rozwinięta współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wielu nauczycieli akademickich związanych z kierunkiem pracuje zawodowo także w jednostkach gospodarczych czy samorządowych, prowadzi własną działalność gospodarczą lub udziela się w działalności społecznej. Bliskie i owocne są związki pracowników Wydziału, w tym opiekunów kół naukowych z jednostkami gospodarczymi czy samorządowymi. To owocuje zaangażowaniem studentów w działania prospołeczne, kontaktami z praktyką gospodarczą, a także wspólnym podejmowaniem znaczących projektów. Do tego rodzaju przedsięwzięć z ostatnich lat należał międzynarodowy projekt „Efektywny transfer wiedzy z nauki do przemysłu w województwie opolskim” (liderem był Urząd Marszałkowski, partnerami Politechnika Opolska i Uniwersytet w Mannheim”) czy „Złota Setka Opolszczyzny” (ranking przedsiębiorstw opracowywany przez studentów i nauczycieli akademickich we współpracy z samorządem lokalnym, sądem i mediami). Takie przedsięwzięcia, a także szereg innych, drobniejszych, pozwalają realizować edukacyjne cele wykorzystania wiedzy w praktyce, ćwiczenia umiejętności nabywanych podczas studiowania, wzbogacania treści programowych o bogate, szczegółowe opisy przypadków, kształtować niektóre kompetencje społeczne itp.

W ostatnim okresie uruchomiono ośrodek kontaktów nauki z biznesem CeNaBiz. To forum nawiązywania współpracy, ale także dzięki specjalistycznemu wyposażeniu i wchodzącemu w jego skład Laboratorium Sensorycznemu miejsce organizacji zajęć przewidzianych w programie i ponadprogramowych metodami aktywizującymi, z możliwością nagrywania, prezentacji, transmisji satelitarnej, a także pracy własnej w szczególnie sprzyjających warunkach. Są to dobre warunki do rozwoju aktywnej współpracy z różnymi podmiotami, w tym z jednostkami gospodarczymi i innymi uczelniami.

Są podstawy, by sądzić, że istotne nowości we współpracy z otoczeniem na rzecz jakości kształcenia (zajęcia prowadzone przez praktyków, konsultacje programów, projekty badawcze, konsultacje, ekspertyzy itd.) i nowe szanse dla studentów oraz absolwentów (opieka nad studenckim zespołem badawczym, wsparcie we wprowadzaniu na rynek pracy, konkursy itp.) przyniesie przygotowywana właśnie umowa o współpracy z polskim centrum jednej z najbardziej znanych światowych firm audytorskich.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali realizację praktyk studenckich oraz przedsięwzięć o charakterze badawczym jako główne obszary współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Jako przykłady podali badanie „Efektywny transfer wiedzy z nauki do przemysłu w województwie opolskim”, możliwość zrealizowania pracy dyplomowej na podstawie zagadnienia problemowego podmiotu gospodarczego. Ponadto w tym zakresie realizowana jest Akademia Rozwoju Przedsiębiorczości, polegająca na cotygodniowych spotkaniach z przedsiębiorcami, oraz organizowane przez Samorząd Studencki Targi Wolontariatu.

Ocena – w pełni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Są dobre warunki do współpracy naukowej, lecz jej formy i efekty słabo opisane. Współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym jest intensywna, organizowana z dużym zaangażowaniem i owocna dla realizacji kształcenia i rozwoju studentów owocna, w tym studenckiego ruchu naukowego.

Dobre praktyki

Włącznie studentów w oryginalne formy współpracy z otoczeniem.

Zalecenia

Rozbudowanie współpracy z otoczeniem naukowym i opisywanie jej wpływu na proces kształcenia.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na Wydziale Ekonomii i Zarządzania docenia się i promuje umiejdzynarodowienie procesu kształcenia oraz badań naukowych. W programie SA zajęcia z języków obcych, lecz z ograniczoną możliwością wyboru języka, zwłaszcza na studiach niestacjonarnych. Na spotkaniu studenci studiów niestacjonarnych zwrócili uwagę, że nie mają możliwości wyboru języka obcego, ani prowadzącego zajęcia z tego języka. Ponadto wyrazili negatywną opinię dotyczącą konieczność podpisania regulaminu o odpłatnym korzystaniu z platformy do nauki języka angielskiego. Nie uruchomiono całościowego programu kształcenia w językach obcych przeznaczonego także dla polskich studentów. Jest tylko oferta zajęć dla studentów przyjeżdżających w ramach wymiany (Erasmus +), która obejmuje około 40 przedmiotów w języku angielskim. Korzystają z niej studenci zagraniczni, przede wszystkim z Portugalii, Hiszpanii i Turcji, studenci polscy mogą, lecz nie wykorzystują tej oferty. Z Wydziału w ramach takiej wymiany wyjeżdża około 20 nauczycieli i 15 studentów rocznie. Udział studentów ocenianego kierunku w tej wymianie w latach 2013 – 2017 to wyjazd 18 studentów, z czego 7 na praktyki zagraniczne. Tu przeważają wyjazdy do Portugalii, i Hiszpanii, a przed laty także do Belgii i Wielkiej Brytanii. Zajęcia na kierunku stale prowadzą wykładowcy z Republiki Czeskiej i z Ukrainy, nieregularnie na Wydziale także z Turcji i Włoch, a w najbliższym czasie z Portugalii i Rosji.

Wydział prowadzi na mocy umowy o podwójnym dyplomie studia wspólne na kierunku ekonomia II stopnia z Tarnopil Ivan Puluj Technical University, a trwają przygotowania do podobnych studiów na kierunku zarządzanie.

Cechą specyficzną jest funkcjonowanie przy Politechnice Opolskiej „Instytutu Konfucjusza”. Organizuje on nieodpłatne certyfikowane nauczanie języka chińskiego, a przy odpowiednio wysokim poziomie certyfikatu także stypendia na studia w Chinach. W bieżącym roku z takich stypendiów korzysta 3 studentów Wydziału – są to wyjazdy na okresy od 4 tygodni do 2 semestrów. Z możliwości wyjazdów do Chin korzystają także niektórzy nauczyciele akademicy związani z kierunkiem zarządzanie. Studium Języków Obcych prowadzi egzaminy z języków obcych na poziomie B2 na studiach I stopnia i B2+ na studiach II stopnia. Istnieje także możliwość udziału w teście językowym BULAIS (język angielski) administrowanym przez Cambridge ESOL.

Możliwość wymiany międzynarodowej, a zwłaszcza opanowania języka chińskiego i uzyskania stypendium w Chinach, bardzo poprawia szanse znalezienia dobrej pracy. Z rozmów

z nauczycielami akademickimi wynika też, że głównym źródłem wzorów międzynarodowych, wykorzystywanych w pracach nad koncepcją i programem studiów, są wyjazdy zagraniczne.

Implikacje naukowe i dydaktyczne współpracy WEiZ z uczelniami zagranicznymi odnoszą się przede wszystkim do współpracy z Uniwersytetem W Mannheim (Niemcy), z Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu w Opawie i współpracy z Politechniką w Pekinie w ramach Instytutu Konfucjusza. Wspólna realizacja projektu badawczego projekt „Efektywny transfer wiedzy z nauki do przemysłu w woj. Opolskim” z Uniwersytetem w Mannheim w zakresie regionalnego transferu wiedzy, oprócz korzyści naukowych dla pracowników Wydziału i przedsiębiorców z kluczowych branż regionu opolskiego biorących udział w projekcie (wyniki opublikowane w 3 monografiach), charakteryzowała się także udziałem w pracach analityczno-badawczych studentów ocenianego kierunku, którzy zgłaszali swoje propozycje innowacyjnych rozwiązań. Miało to istotny wpływ na realizację procesu kształcenia, którego elementem jest także przygotowanie studenta do badań naukowych lub bezpośredni udział w badaniach. Współpraca naukowa z Uniwersytetem w Bańskiej Bystrzycy przy realizacji projektu współfinansowanego ze środków UE pt „Regionalny Animator Przedsiębiorczości” owocowała wspólnymi artykułami publikowanymi w Polsce i Słowacji, ale miała także wymiar dydaktyczny poprzez wymianę pracowników w ramach programu Erasmus. Na działalność naukową pracowników WEiZ miały istotny wpływ badania z Uniwersytetem w Opawie nt. Kształtowanie potencjału ekonomicznego regionu w oparciu o wykorzystanie jego dziedzictwa kulturowego. Współpracę z partnerem chińskim trudno przecenić. W aspekcie naukowym były to badania dotyczące barier aktywności polskich firm w Państwie Środka, w szczególności dotyczyło to barier kulturowych. Powstały 4 monografie. Zamieszczone w nich wyniki badań nie mogły nie znaleźć odzwierciedlenia w treściach przedmiotów z tych zagadnień umieszczonych w programie studiów. Szczególnym wymiarem dydaktycznym współpracy z Politechniką w Pekinie jest możliwość odbywania staży przez studentów WEiZ. Organizuje się konferencje międzynarodowe, zwłaszcza z partnerami z Republiki Czeskiej, Słowacji i Ukrainy, np. odbywająca się w czasie wizytacji konferencja „Rzemiosło – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”.

Ocena w pełni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca międzynarodowa jest na dobrym poziomie rozwoju. Oryginalna i owocna jest zwłaszcza działalność „Instytutu Konfucjusza”. Brak całościowej oferty kształcenia w języku obcym, a nawet skierowanych do ogółu studentów kierunków programowych wykładów w językach obcych oznacza pewien niedostatek starań o przygotowanie do wymiany międzynarodowej. Wpływ współpracy międzynarodowej na koncepcję kształcenia, program i jego realizację nie jest silny i wyraźny.

Dobre praktyki

Współpraca z Chinami, nauczanie języka i kultury chińskiej, możliwość uzyskania przez studentów stypendium w Chinach.

Włączanie studentów do realizacji międzynarodowych projektów badawczych

Zalecenia

Przygotować i wprowadzić do programu wykłady w języku angielskim i ewentualnie niemieckim dla wszystkich studentów kierunku.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Baza dydaktyczna Jednostki jest w pełni dostosowana do potrzeb realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku i zapewnia dobre warunki udziału studentów w badaniach, co stwarza możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Są to wyposażone w sprzęt audiowizualny sale wykładowe, seminaryjne, laboratoria komputerowe a także laboratoria i inne pomieszczenia o specjalnym przeznaczeniu (np. Laboratorium Sensoryczne, o którym mowa niżej).

Infrastruktura instytucji, w których studenci odbywają praktyki zawodowe nie jest weryfikowana przez opiekuna praktyk. Studenci są proszeni o zgłaszanie ewentualnych nieprawidłowości. Do tej pory żadnych uwag nie odnotowano.

Wydział sukcesywnie inwestuje w rozwój infrastruktury, przede wszystkim informatycznej. W ostatnich latach korzystając ze środków własnych, ale także z funduszy projektów finansowanych przez UE (TechnoLab oraz MOP-IT) zakupiono komputery, projektory i inne urządzenia pomocne w realizacji procesu kształcenia i podejmowaniu badań naukowych. Dla studentów ocenianego kierunku ważne jest oprogramowanie. Studenci korzystają m.in. z pakietu Adonis (symulacja procesów biznesowych), Microsoft Windows, Microsoft Project (zarządzanie projektami), Statistica (analiza danych biznesowych i marketingowych), CorelDraw. Pierwsze cztery zainstalowane są we wszystkich laboratoriach. W ostatnich latach oddane zostało do użytku Laboratorium Sensoryczne, posiadające nowoczesne, profesjonalne wyposażenie. W ramach Laboratorium funkcjonują dwie pracownie: obrazu i audio-video. Uzupełnieniem jest punkt badań i analiz opinii społecznych. Przestrzeń Laboratorium Sensorycznego, w szczególności pracownia obrazu oraz pracownia audio-wideo stają się często miejscem tematycznych spotkań, studentów z pracownikami oraz przedstawicielami przedsiębiorstw. Dzięki tym spotkaniom studenci mają możliwość poznać rolę zmysłów w podejmowaniu decyzji zakupowych, lepiej zrozumieć preferencje klientów, znaleźć rynek dla produktów czy usług.

We wszystkich lokalizacjach, gdzie prowadzone jest działanie dydaktyczna zapewniony jest dostęp do Internetu poprzez Wi-Fi oraz tzw. sztywne łącze w pomieszczeniach dydaktycznych i pokojach pracowniczych. Studenci i pracownicy posiadają konta pocztowe. Komunikacja wewnątrz środowiska akademickiego Wydziału odbywa się za pomocą poczty elektronicznej, intranetu, strony internetowej Wydziału. Te technologie informacyjno-komunikacyjne wspierają proces kształcenia. Studenci mogą m.in. pobierać wersje elektroniczne materiałów do zajęć, mają dostęp do informacji o prowadzonej w Jednostce badaniach w postaci wykazu prac i mają stały dopływ aktualnych informacji.

Pracownicy i studenci WEiZ, na którym usytuowany jest oceniany kierunek korzystają z wymienionych niżej obiektów.

- Budynek przy ul. Luboszyckiej. 7 o pow. 2260 m², który jest siedzibą główną Wydziału. W budynku tym znajdują się wyposażone w sprzęt audiowizualny sale wykładowe (aula na 76 osób), sale wykładowo-ćwiczeniowe: 13 sal mieszczących do 50 studentów, 3 sale

seminaryjne (do 18 studentów) oraz 3 laboratoria komputerowe (do 15 studentów) oraz pokoje dla pracowników (12). W budynku tym znajdują się także pomieszczenia dla odpoczynku studentów - zaprojektowany przez nich i powstały z ich inicjatywy pokój Chill-out 7 oraz kawiarenka. Przestrzeń funkcjonalną na Wydziale uzupełnia pokój ciszy, w którym możliwa jest przede wszystkim indywidualna praca studentów.

- Budynek CeNaBiz przy ul. Waryńskiego 4 (Centrum Nauka – Biznes), w którym znajdują się wyposażone w sprzęt multimedialny (komputery, projektory, tablice interaktywne) sale audytoryjne (na 120 i 80 osób), sala seminaryjna, 2 pokoje biznesowe i 2 laboratoria komputerowe. W budynku tym realizowane są także profesjonalne konferencje międzynarodowe (2 kabiny do symultanicznego tłumaczenia, słuchawki, możliwość prowadzenia nagrywania z jednoczesną prezentacją materiału w środowisku cyfrowym, mobilny sprzęt do transmisji). W budynku tym mieści się również Laboratorium Sensoryczne, siedziba Samorządu Studenckiego i biura studenckich kół naukowych. Laboratorium to wraz z laboratoriami komputerowymi pełni szczególną rolę w zapewnieniu studentom przygotowania do badań i udziału w badaniach.

- Hala sportowa WW-FiF PO – kompleks dydaktyczno-sportowy o powierzchni 4000m².

W niedługim czasie oddana zostanie do użytku własna sala audytoryjna WZiE (trwa przebudowa starej sali gimnastycznej, przyległej do budynku głównego).

Przestrzeń do pracy własnej studenci mogą znaleźć w pokoju cichej nauki, w pomieszczeniach biblioteki i czytelnicy, pomieszczeniach budynku CeNaBiz, pokoju Chill-out a także w sieci korytarzy, w których przygotowane są strefy do pracy. W trakcie przygotowań jest przestrzeń użytkowa (tzw. sala plenerowa) na zewnątrz budynku. Biorąc pod uwagę liczbę studentów na ocenianym kierunku można jednoznacznie stwierdzić, że rozmiary bazy dydaktycznej i naukowej są w pełni dostosowane do realizacji procesu kształcenia i udziału w badaniach.

Zastosowanie odpowiednich środków i procedur zapewnia bezpieczeństwo bazy dydaktycznej i naukowej pod względem przepisów BHP. Pracownicy Wydziału przechodzą szkolenia w zakresie BHP. Baza jest corocznie kontrolowana.

Na Wydziale znajdują się pewne udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, dotyczy to specjalnie wydzielonych miejsc parkingowych blisko wejścia do budynku, a także udogodnień w korzystaniu ze zbiorów Biblioteki Wydziału (specjalistyczny skaner, syntetyzator mowy, przenośne i stacjonarne powiększalniki tekstów oraz specjalistyczna klawiatura ułatwiająca osobom niedowidzącym korzystanie z baz elektronicznych). Jeszcze w bieżącym roku rozpoczną się prace budowlane przy instalowaniu windy w głównej siedzibie Wydziału przy ul. Luboszyckiej. Jej brak jest znaczącym utrudnieniem dla studentów z niesprawnością ruchową.

Studenci w czasie spotkania z ZO PKA stwierdzili, iż z ich punktu widzenia baza dydaktyczna – naukowa Wydziału i Uczelni stwarza możliwości do uzyskania zakładanych efektów kształcenia oraz warunki do prowadzenia badań naukowych. Znaczna część studentów wyraziła pozytywną opinię o wyposażeniu sal dydaktycznych. Zwrócono jednak uwagę na umieszczenie tablicy w jednym z laboratoriów komputerowych na środku sali, co uniemożliwia części studentów na śledzenie tego, co zostaje na tej tablicy zapisane. Studenci szczególnie chwalili możliwość skorzystania z pokoju „Chill-out”, w którym komfortowo i w ciszy spędzają wolny czas, a także umieszczenie wieszaków w salach zajęciowych, nie mieli także zastrzeżeń do stołówek i sanitariatów. Zarówno przedstawiciele Samorządu Studenckiego oraz kół naukowych WEIZ mają do dyspozycji pomieszczenia w budynku Centrum Nauka – Biznes. Oprócz własnych sal, mają możliwość korzystania z bazy lokalowej tego budynku, m.in. sal konferencyjnych, Laboratorium Sensorycznego. Zarówno studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, którzy brali udział w spotkaniu z ZO PKA, jak również przedstawiciele Samorządu Studenckiego pozytywnie ocenili stan i warunki socjalne w Domach Studenckich Uczelni. Wskazano również za właściwe zróżnicowanie odpłatności za mieszkanie w DS.,

realizowane remonty, a także przystępną cenę zakwaterowania na tle wynajmu mieszkań prywatnych.

7.2.

Biblioteka Politechniki Opolskiej wraz z czterema bibliotekami wydziałowymi, wśród których jest Biblioteka WZiE, pełni rolę ośrodka informacji naukowej oraz ogólnodostępnej biblioteki naukowej. W jej zbiorach znajduje się ponad 195 tys. woluminów książek i ponad 38 tys. woluminów czasopism. Wyposażenie infrastrukturalne Biblioteki tworzą 4 serwery, 73 stanowiska komputerowe (30 dla użytkowników), skanery (26), drukarki (26) oraz samoobsługowe kopiarki (4). W czytelni jest 76 miejsc pracy i 5 stanowisk multimedialnych. Czytelnia oferuje księgozbiór liczący około 13 tys. woluminów i 238 tytułów czasopism. Komputerowy katalog zasobów bibliotecznych funkcjonuje w systemie SOWA i jest dostępny w Internecie. Zamówienia książek są realizowane przez katalog on-line z terminali bibliotecznych lub przez stronę internetową.

W elektronicznej bazie Biblioteki znajdują się opisy bibliograficzne książek polecanych w sylabusach przedmiotów przez wykładowców jako literatura podstawowa i uzupełniająca. W zakresie ocenianego kierunku w Bibliotece znajduje ponad 1550 tytułów książek drukowanych (łącznie 4000 tys. egzemplarzy) ponad 80 tytułów pełnotekstowych książek elektronicznych wydawanych przez Springer oraz dostępnych w bazie IBUK-Libra, 20 tytułów drukowanych czasopism polskich i zagranicznych, czasopisma elektroniczne wydawane przez ELSEVIER, EBSCO i Springer – ponad 80 tytułów. W bazie zagadnieniowej Organizacja, Zarządzanie i Marketing znajduje się blisko 19600 rekordów opisów bibliograficznych artykułów z wybranych czasopism polskich gromadzonych od 1990 roku w Bibliotece PO. W Bibliotece WEiZ znajduje się ponad 5700 książek i 27 tytułów czasopism związanych z ocenianym kierunkiem, zgromadzonych dla potrzeb studentów i pracowników.

Zespół oceniający analizował dostosowanie aktualności i zakresu tematycznego oraz językowego zbiorów bibliotecznych, w tym wybranych pozycji literatury edukacyjnej polecanej w sylabusach przedmiotów, a także wykorzystywanej w pracach badawczych studentów realizowanych w ramach prac dyplomowych. W znacznej większości pozycje zwarte były dostępne w Bibliotece. Należy dodać, że baza Nowości, która jest aktualizowana co miesiąc, zawiera opisy bibliograficzne nowych nabytków.

W opinii Zespołu oceniającego dostępne w Bibliotece PO a także w Bibliotece WEiZ zasoby biblioteczne informacyjne i edukacyjne, drukowane i w formie zbiorów i opracowań elektronicznych, dają możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Odnosi się to zarówno do literatury polecanej w sylabusach przedmiotu, jak i do literatury dającej możliwość realizacji efektów w zakresie pogłębionej wiedzy wymaganej przy działalności badawczej. System korzystania ze zbiorów bibliotecznych, także udostępnianych w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych, jest przyjazny dla użytkowników (zamówienia on-line, komputerowe stanowiska multimedialne w czytelni, korzystanie z wypożyczeń nocnych i weekendowych zarówno w Bibliotece PO, jak i w Bibliotece WEiZ).

Jak wspomniano wyżej, dla studentów niepełnosprawnych wprowadzono udogodnienia w korzystaniu ze zbiorów Biblioteki w postaci stanowisk ze specjalistycznym skanerem, umożliwiającym przekształcanie tekstów drukowanych do plików mówionych, syntetyzatorem mowy, stacjonarnym i przenośnym powiększalnikiem tekstów oraz specjalistyczną klawiaturą ułatwiającą osobom niedowidzącym korzystanie z baz elektronicznych.

Studenci studiów stacjonarnych uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, iż biblioteka główna oraz biblioteka wydziałowa spełniają ich oczekiwania w stopniu zadowalającym. Godziny otwarcia są dla nich dogodnie. Pozytywnie odnieśli się do możliwości wykorzystania platformy Ibuk Libra PWN, do pobierania książek w wersji elektronicznej. Księgozbiór uczelni jest dla studentów wystarczający, przy czym wyrazili opinię, iż można

byłoby sukcesywnie zwiększać zasób biblioteki o specjalistyczne pozycje literaturowe, szczególnie w odniesieniu do kierunku zarządzanie. Zgłoszono również problem z korzystaniem niektórych książek na miejscu ze względu na małą liczbę egzemplarzy. Studenci mają możliwość skorzystania z komputerów, drukarki, Internetu oraz bezprzewodowej sieci Wifi. Studenci Politechniki Opolskiej. Mogą wypożyczyć 10 tytułów na 3 miesiące, studenci z niepełnosprawnościami 15 tomów na 6 miesięcy, natomiast studenci odbywający jednocześnie studia na 2 kierunkach 20 tytułów na 3 miesiące.

Studenci studiów niestacjonarnych w czasie spotkania z ZO zgłosili uwagi do funkcjonowania biblioteki, szczególnie biblioteki wydziałowej. Problem dotyczy przede wszystkim niedostosowania godzin otwarcia biblioteki do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Stwierdzili oni, iż w soboty zjazdowe liczba zajęć oraz brak dłuższych przerw uniemożliwiają im korzystanie z biblioteki. Wątpliwość tej grupy studentów budzi również system wypożyczania weekendowego i nocnego niedostosowany do potrzeb osób studiujących na studiach niestacjonarnych, zarówno w odniesieniu do sposobu wypożyczania jak i zwracania książek. Studenci studiów niestacjonarnych wyrazili opinię, iż w tym systemie wypożyczenie przez nich książki na jedną noc lub weekend jest niewystarczające i nie spełnia ich oczekiwań.

7.3.

Zarówno w ankietach studenckich, jak i ankietach nauczycieli akademickich, wypełnianych corocznie, znajdują się punkty dotyczące infrastruktury dydaktycznej, pozwalające na jej ocenę oraz formułowanie wniosków w zakresie jej doskonalenia. W proces doskonalenia infrastruktury zaangażowane są takie gremia jak Wydziałowa Komisja ds. programów kształcenia, która zbiera uwagi i przekazuje je w formie raportu na posiedzeniach Rady Wydziału. Identyfikowane są potencjalne możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych na doskonalenie bazy z jednoczesnym przeglądem użyteczności sprzętu, urządzeń i oprogramowania. Monitorowany jest także system biblioteczno-informacyjny. Większe bezpieczeństwo baz danych i większą wydajność zapewniło przejście w 2015 roku na standard SQL. Na stronie Biblioteki umieszczona jest anonimowa ankieta, której zdaniem jest badanie opinii korzystających ze zbiorów bibliotecznych.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wskazali szereg potrzeb infrastrukturalnych. Do najważniejszych należą zwiększenie liczby miejsc parkingowych, w tym również w czasie zjazdów studentów studiów niestacjonarnych, wybudowanie windy na Wydziale, co szczególnie jest potrzebne z punktu widzenia potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto wskazanym byłoby dostosowanie infrastruktury w większym zakresie do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. wykonanie podjazdów lub platform do pokonywania barier architektonicznych, oznaczenie sal, schodów w sposób ułatwiający poruszanie się osób niedowidzących i słabowidzących oraz wyznaczenie miejsc parkingowych. Ponadto studenci wyrazili opinię, iż Jednostka powinna dążyć do interaktywnego przekazywania informacji, m.in. poprzez wykorzystanie telebimu umieszczonego na Wydziale.

Ocena – w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Baza dydaktyczna oraz naukowa jest dość dobrze dostosowana do potrzeb wynikających z procesu kształcenia na ocenianym kierunku, a także zapewnia możliwość udziału studentów w badaniach naukowych. Obejmuje dostateczną liczbę dobrze wyposażonych sal wykładowych, ćwiczeniowo-wykładowych oraz sal seminaryjnych i laboratoriów komputerowych. W tych ostatnich znajduje się oprogramowanie adekwatne do procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Dobrze zorganizowane są przestrzenie dla pracy własnej studentów. Słabą stroną jest

niewątpliwie brak windy, ale - jak wskazano wyżej - jej budowa jest planowana jeszcze w tym roku. Zasoby biblioteczne z zakresu ocenianego kierunku są dobre, z zastrzeżeniem, że liczby egzemplarzy niektórych podręczników powinny być większe, a także więcej powinno być literatury naukowej i specjalistycznej. Niedoskonałe jest dostosowanie pracy bibliotek do potrzeb studentów niestacjonarnych.

Dobre praktyki

Za dobrą praktykę należy uznać tworzenie specjalistycznych laboratoriów, jakim jest Laboratorium Sensoryczne, a także funkcjonowanie strefy wypoczynku w pomieszczeniu Chill – out.

Zalecenia

Zaleca się:

- dostosowanie infrastruktury wydziału do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez wyposażenie budynku Wydziału w windę i podjazdy dla osób niepełnosprawnych oraz właściwe oznaczenie budynku pod względem osób słabowidzących i niedowidzących.
- zwiększenie liczby miejsc parkingowych, w tym miejsc dla osób niepełnosprawnych;
- dostosowanie pracy biblioteki do studentów studiów niestacjonarnych;
- sukcesywne zwiększanie księgozbioru o literaturę specjalistyczną.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1 Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2 Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, wyrazili opinię, iż otrzymują w procesie kształcenia wsparcie ze strony nauczycieli, władz Jednostki oraz administracji. Studenci studiów stacjonarnych kierunku zarządzanie wyrazili pozytywną opinię dotyczącą dostępności nauczycieli na konsultacjach, natomiast osoby studiujące w trybie niestacjonarnym zwróciły uwagę na niedostosowanie godzin konsultacji do ich potrzeb. Wynika to głównie z nadmiernego obciążenia zajęciami dni zjazdowych oraz braku dłuższych przerw. Większość nauczycieli akademickich udostępnia materiały z zajęć wysyłając je pocztą elektroniczną lub zamieszczając na wirtualnej platformie Moodle. Zdaniem studentów jest to właściwy sposób i zakres wsparcia studentów w realizacji toku studiów, jednak zakres ten powinien być jeszcze szerszy. Pozytywnie również oceniono sylabusy jako formę wsparcia procesu dydaktycznego, które są dla dostępne dla studentów.

Indywidualny plan studiów oraz indywidualna organizacja studiów umożliwiają studentom dostosowanie procesu kształcenia i toku studiów do indywidualnych potrzeb. Informacje o możliwości i warunkach korzystania z tych form wsparcia zawarte są w Regulaminie Studiów Politechniki Opolskiej oraz na stronie Wydziału. Z uzyskanych od studentów informacji, wynika, iż niektóre osoby korzystają z IOS, natomiast nie posiadali oni wiedzy na temat korzystania z IPS na kierunku czy Wydziale.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA oraz przedstawiciele kół naukowych wyrazili pozytywną opinię o motywacyjnym charakterze stypendium rektora. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest

w opinii studentów transparentny i sprawiedliwy. Studenci potrafili przedstawić procedurę przydzielania stypendiów, sposób odwoływania od decyzji. Podkreślili także duże wsparcie Samorządu Wydziałowego oraz Wydziałowej Komisji Stypendialnej w zakresie wnioskowania i przydzielania świadczeń pomocy materialnej.

Przedstawiciele studenckich kół naukowych wyrazili pozytywną opinię o wsparciu ruchu naukowego WEIZ ze strony opiekunów tych kół, jak również władz Jednostki. Studenci ci nie zgłaszali uwag do sposobu finansowania działalności, pozytywnie ocenili bazę lokalową, z której korzystają, spotkania z pracownikami Wydziału oraz współpracę z podmiotami otoczenia społeczno – gospodarczego. Do głównych osiągnięć kół naukowych należy udział w akcji Szlachetna Paczka, realizacja badania Złota Setka, którego celem było przygotowanie listy 100 największych firm na Opolszczyźnie, współorganizacja konferencji naukowej o strefie euro. Zespół oceniający zwraca uwagę, że te „sztandarowe” przedsięwzięcia kół naukowych mają bardziej charakter organizatorski niż badawczy. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego WEIZ podkreślili ścisłą współpracę zarówno z ruchem naukowym, starostami grup jak i władzami Jednostki. Pozytywnie ocenili działania kierownictwa Wydziału wobec potrzeb zgłaszanych przez studentów i Samorząd. Ponadto Samorząd był wspierany przez kierownictwo Wydziału w organizacji Targów Wolontariatu.

Studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na wsparcie w zakresie międzynarodowych wymian studenckich. W największym stopniu korzystają z pomocy pełnomocnika ds. wymiany międzynarodowej oraz Działu Współpracy Międzynarodowej. Studenci przede wszystkim uzyskiwali informacje o możliwościach i warunkach wyjazdów zagranicznych, otrzymywali wsparcie w kompletacji dokumentów. Studenci pozytywnie ocenili dostępność, kontakt oraz wsparcie koordynatorów ds. praktyk studenckich. W ich opinii Wydział wspiera studentów w realizacji praktyk zawodowych, m.in. poprzez możliwość wyboru podmiotu, w którym jest ona realizowana, bądź zaliczanie praktyki na podstawie pracy zawodowej.

Studenci kierunku zarządzanie otrzymują wsparcie w procesie przygotowania bądź realizacji badań naukowych. Dotyczy to opieki nad kołami naukowymi, realizacji projektów badawczych z udziałem studentów (Złota Setka) oraz procesu dyplomowania. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pozytywnie ocenili współpracę z promotorami, zgłosili jednak uwagi do opiekunów prac dyplomowych z zagranicy, z którymi czasami był utrudniony kontakt. Ponadto studenci studiów niestacjonarnych negatywnie ocenili ograniczenie liczby propozycji tematów prac dyplomowych przygotowywanych przez promotorów (do liczby osób w grupie), co ogranicza możliwość wyboru tematu przez studenta.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili pozytywną opinię dotyczącą wsparcia udzielanego im w procesie rekrutacji na studia I jak i II stopnia, zarówno w odniesieniu do osób studiujących w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Studenci mieli możliwość uzyskania informacji o procesie kształcenia i rekrutacji na stronie internetowej oraz w Wydziałowych Komisjach Rekrutacyjnych, których pracę ocenili pozytywnie. Kandydaci na studia mieli udostępnione stanowiska komputerowe w celu umożliwienia im dokonania prawidłowej rejestracji internetowej, będącej elementem procesu rekrutacji. Studenci nie zgłaszali uwag dotyczących sposobu funkcjonowania WKR oraz obowiązujących procedur przyjmowania kandydatów na studia. Zarówno przedstawiciele Samorządu Studenckiego, kół naukowych jak i pozostałe osoby studiujące na studiach I i II stopnia, mają możliwość zgłaszania uwag, wniosków i propozycji do władz wydziału. W czasie spotkania z ZO PKA, studenci studiów stacjonarnych podkreślili skuteczność starostów, Samorządu i władz Jednostki w podejmowaniu działań, wynikających ze zgłaszanych potrzeb. Uwagi zazwyczaj zgłaszane są osobiście, za pomocą poczty elektronicznej, pisemnie lub w ankietach oceniających zajęcia. Na studiach niestacjonarnych uwagi zgłaszane są sporadycznie lub nie są zgłaszane w ogóle, co wymaga wypracowania pewnych mechanizmów skutecznego

przekazywania informacji pomiędzy studentami a władzami jednostki. Ponadto ta grupa studentów, z uwagi na plan zajęć w czasie zjazdów, ma bardzo ograniczoną możliwość bezpośredniego kontaktu z władzami jednostki, co również ogranicza zgłaszanie uwag.

Studenci kierunku zarządzanie otrzymują wsparcie ze strony Biura Obsługi Studenta oraz Centrum Obsługi Studenta. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego, ruchu naukowego oraz studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA, pozytywnie ocenili pracę obu jednostek. Szczególną uwagę zwrócili na fakt załatwienia spraw lub uzyskania informacji telefonicznej poza oficjalnymi godzinami otwarcia Biura i Centrum.

Proces kształcenia i obsługę studentów wspierają system USOS oraz platforma Moodle. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż systemy te spełniają ich oczekiwania. W ramach USOS studenci mogą sprawdzać swoje oceny końcowe, płatności i należności, wypełniać ankiety studenckie, składać wnioski o świadczenia pomocy materialnej. Studenci zaproponowali, aby sukcesywnie rozszerzać funkcjonalność tego systemu o kolejne dostępne moduły. Na platformie Moodle część z nauczycieli akademickich umieszcza materiały dydaktyczne z możliwością ich pobierania przez studentów. W ich ocenie uzupełnia to proces kształcenia realizowany w czasie zajęć dydaktycznych.

Studenci ocenianego kierunku, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mają możliwość uzyskania wsparcia ze strony pełnomocnika dziekana ds. osób niepełnosprawnych lub pełnomocnika rektora. Ponadto uczelnia umożliwia studentom z niepełnosprawnościami uzyskanie wsparcia w postaci wykorzystania powiększalników tekstu, dyktafonów, usług asystenta osobistego, a także udziału w konferencjach dot. osób niepełnosprawnych w celu umożliwienia pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym.

Z przedsięwzięć realizowanych przez Akademickie Biuro Karier PO studenci brali udział w Akademii Rozwoju Przedsiębiorczości, przy czym wnioskowali o weryfikację prelegentów, oraz w targach pracy, staży i praktyk. Ponadto część studentów stwierdziła, że korzysta ze strony internetowej ABK w celu poszukiwania praktyk oraz ofert pracy związanych z zawodem.

8.2

Zdaniem studentów uczestniczących w spotkaniu ZO PKA, głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów. Możliwość uzyskania środków pieniężnych w największym stopniu motywuje studentów do pracy. Ponadto możliwość uczestniczenia w realizowanych z udziałem studentów badaniach naukowych, jest ich zdaniem działaniem wpływającym na mobilizację i motywację studentów. Uczelnia w sposób transparentny i szczegółowy informuje o ww. formach motywowania studentów.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od przedstawicieli kadr Jednostki, system opieki studentów w procesie kształcenia jest procedowany i poddawany ewaluacji w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jednak świadomość studentów w tym zakresie jest bardzo znikoma. Wskazane byłoby podnoszenie świadomości zarówno wśród studentów jak i pracowników oraz upowszechnianie idei ciągłego wsparcia studentów w procesie kształcenia. System wsparcia studentów jest kompleksowy i poprawnie skonstruowany, zwłaszcza na tle potrzeb studentów stacjonarnych, ale należy zwrócić uwagę na specyfikę potrzeb studentów studiów niestacjonarnych, zarówno w zakresie weryfikacji i ewaluacji procedur jak również w odniesieniu do diagnozowania sytuacji rzeczywistej.

Ocena - w pełni.

Uzasadnienie z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System wsparcia studentów, szczególnie studiów stacjonarnych, na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej, a zatem i na ocenianym kierunku, należy uznać za

poprawnie funkcjonujący. Szczególnie mocnym akcentem jest ciągła współpraca pomiędzy studentami, kołami, naukowymi, Samorządem Studenckim z kierownictwem Wydziału i jednostkami administracyjnymi Uczelni. Ponadto należy podkreślić prawidłowe działania w zakresie realizacji wymian międzynarodowych studentów zarówno w zakresie programu Erasmus+, jak i wyjazdów do Chin za pośrednictwem Instytutu Konfucjusza. Właściwym podejściem jest również ukierunkowanie studentów na realizację badań naukowych, jednak ich rozwinięcie do stanu oczekiwanego wymaga szeregu prac i przedsięwzięć, m.in. przyznania lub pozyskania z zewnątrz większych kwot środków na badania naukowe dla studentów lub włączenie ich w zespoły badawcze w ramach zainteresowań naukowych pracowników.

Mniej doskonała jest opieka dotycząca studentów studiów niestacjonarnych, w szczególności w zakresie przebiegu procesu kształcenia, dyplomowania, dostosowania terminów konsultacji, a także organizacji dni zjazdów. Słabą stroną są również przeciętne warunki infrastrukturalne, m.in. z niedostateczną liczbą miejsc do parkowania i brak windy w budynku Wydziału. Występują również braki w zakresie odpowiedzi zwrotnej do studentów, dotyczącej wypełnianych przez nich ankiet w systemie USOS oraz świadomości funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia i opieki nad studentami.

Dobre praktyki

- włączanie studentów w realizację badań naukowych;
- szybkie i skuteczne działanie władz Jednostki w zakresie zgłaszanych przez studentów uwag, postulatów i propozycji przez studentów studiów stacjonarnych.

Zalecenia

- dostosowanie warunków kształcenia oraz systemu opieki dla studentów studiów niestacjonarnych do poziomu studiów stacjonarnych;
- wystosowanie odpowiedzi zwrotnej do studentów w zakresie wypełnianych przez nich ankiet okresowych;
- zwiększanie świadomości studentów i pracowników w zakresie znaczenia systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz motywacji;
- poprawa kontaktu pomiędzy studentem a promotorem poprzez bezpośrednią pracę w czasie seminariów dyplomowych.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Brak konsekwencji w zatwierdzaniu tematyki prac powoduje, że część z nich nie mieści się w kanonie kierunku „zarządzanie”. Brak działań zapobiegających plagiatom. Strona merytoryczna i metodologiczna szeregu prac nie spełnia, przyjętych powszechnie w sektorze szkół wyższych, wymagań stawianych pracom dyplomowym. Dotyczy to w szczególności braku sformułowania celu pracy, co skutkuje niewłaściwą strukturą pracy i nie pozwala zweryfikować zamierzenia badawczego autora pracy,	Zdanie zespołu oceniającego jest wyraźnie mniej tematów spoza zarządzania, ale są jeszcze odstępstwa od kanonu.

<p>pomijania opisu instrumentów badawczych zastosowanych w celu rozwiązania podjętego problemu praktycznego, zbyt ogólnikowej analizy opisywanego problemu, bez próby zestawienia jego słabych i mocnych stron oraz choć ogólnie przedstawionej oceny (eliminuje to szansę na „twórcze myślenie studenta”), bardzo lakonicznych recenzji, często bez merytorycznego uzasadnienia czy identyfikowanego zjawiska zawyżania ocen prac.</p>	
<p>Sylabusy przedmiotów powinny zostać ponownie opracowane: bez podziału na studia stacjonarne i niestacjonarne z jednakowymi treściami kształcenia. Powinny charakteryzować się jednakową formą i wypełniać wszystkie wymagania zalecane przez PKA.</p>	<p>Wykonano.</p>
<p>Hospitacje zajęć wykazały, na ogół, poprawny poziom merytoryczny i metodyczny prowadzonych zajęć. W przypadku niektórych zajęć dydaktycznych, stwierdzono ich wyraźnie „podręcznikowy” charakter, a inne nie respektowały zasad dydaktyki szkoły wyższej. Niesprawności zidentyfikowane w toku oceny hospitowanych zajęć dydaktycznych, powinny być przedmiotem analizy władz Wydziału.</p>	<p>Podjęte przez Władze Wydziału działania w zakresie podniesienia poziomu merytorycznego (zastosowanie odpowiednich procedur przydziału zajęć) i metodycznego (m.in. innymi kursy i szkolenia dydaktyczne) przyniosły efekt. Hospitowane zajęcia były prowadzone prawidłowo pod względem merytorycznym a metodyka prowadzonych zajęć sprzyjała zaangażowaniu studentów</p>
<p>Konieczne jest dalsze doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w szczególności w odniesieniu do poprawy jakości oraz zatwierdzania zakresu tematyki prac dyplomowych.</p>	<p>Zalecenie zostało znacząco zrealizowane.</p> <p>Uporządkowano proces weryfikacji proponowanych tematów prac dyplomowych. W pierwszej kolejności weryfikacja proponowanych przez pracowników tematów prac dyplomowych dokonywana jest przez Kierowników Katedr, a następnie przez Prodziekana ds. Dydaktyki. Ponadto w toku wizytacji przedstawiono przykłady, gdy w ramach prowadzonych działań tematy proponowane przez nauczycieli akademickich były zmieniane. W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości opracowano szczegółowe wytyczne i wymagania dotyczące procesu dyplomowania.</p>

	<p>Mając na uwadze powyższe, należy jednak podkreślić, iż w wyniku dokonanej przez ZO PKA analizy wybranych prac dyplomowych stwierdzono, że niektóre tematy prac są spoza kanonu zarządzania. W związku z tym należy zintensyfikować nadzór nad doborem i zatwierdzaniem tematyki prac dyplomowych. Ponadto Jednostka powinna zaprojektować i wdrożyć rozwiązania dotyczące monitorowania jakości procesu dyplomowania <i>ex post</i>, w tym np. analiza adekwatności recenzji i oceny w odniesieniu do jakości pracy czy też analiza jakości pracy dyplomowej w kontekście wymagań wynikających z dokumentów wewnętrznych Uczelni i Jednostki, w tym potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia</p>
<p>Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Opolskiej nie spełniał wymagań kadrowych związanych z prowadzeniem studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich na kierunku zarządzania. O ile liczebnie kadra była wystarczająca, to jednak brak było odpowiedniej liczby nauczycieli mających dorobek naukowy w zakresie tego kierunku studiów. Biorąc pod uwagę politykę kadrową Wydziału i zamierzenia dotyczące rozwoju własnej kadry naukowej, brak było perspektyw uzupełnienia tej luki w grupie samodzielnych pracowników nauki w perspektywie najbliższych lat. Problem braku minimum kadrowego przekładał się na obsadę zajęć dydaktycznych, która w szeregu przypadków budziła uzasadnione zastrzeżenia.</p>	<p>Obecnie są spełnione na ocenianym kierunku wymagania kadrowe zarówno pod względem liczby i struktury statusu akademickiego osób stanowiących minimum kadrowe, jak i pod względem zgodności specjalizacji naukowych z określonymi dla kierunku efektami kształcenia. Jest to wynikiem prowadzonej obecnie na WEiZ polityki kadrowej nakierowanej na przede wszystkim na rozwój własnej kadry. Pewne nieprawidłowości w obsadzie zajęć dotyczyły osób, które nie zostały zaliczone przez Zespół oceniający do minimum kadrowego ze względu na dorobek naukowy nie odpowiadający obszarom, w których mieszczą się efekty kształcenia dla kierunku</p>
<p>Tematyka prac badawczych tylko w mniejszości dotyczyła obszarów nauki, które można było zaklasyfikować jako mieszczące się bezpośrednio w zakresie kierunku zarządzania, zaś większość badań była prowadzona w dziedzinach powiązanych z tym kierunkiem. W ogromnej większości publikowany dorobek naukowy miał charakter lokalny, o czym świadczyła</p>	<p>Jest poprawa, lecz nadal dość duża część prac badawczych wychodzi poza dyscypliny, na których oparto koncepcję kształcenia.</p>

<p>znikoma liczba publikacji w wydawnictwach z listy filadelfijskiej. Brak było także rozwiniętej współpracy naukowej z ośrodkami zagranicznymi potwierdzonej wspólnie realizowanymi tematami badawczymi (współpraca zagraniczna ograniczała się do wyjazdów kadry i studentów).</p>	
<p>Identyfikowanym problemem był dostęp do księgozbiorów bibliotecznych, który uznano za niewspółmiernie mały w stosunku do liczby studentów studiujących na kierunku studiów zarządzanie.</p>	<p>Zasoby biblioteczne zarówno Biblioteki PO, jak i Biblioteki WZiE są – zdaniem zespołu oceniającego- wystarczające dla realizacji procesu kształcenia w ramach przyjętego programu. Umożliwiają także realizację podejmowanych przez studentów badań naukowych, głównie w ramach prac dyplomowych.</p>
<p>Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji Politechniki Opolskiej w Opolu spełniał większość kryteriów określonych w uchwale PKA, dotyczącej oceny spraw studenckich. Obszarami problemów, które powinny ulec poprawie, były sprawy dotyczące formalnych aspektów działalności samorządu i organizacji studenckich oraz problemy opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom.</p>	<p>Uporządkowano aspekty formalne dotyczące funkcjonowania samorządu studenckiego i organizacji studenckich, m.in. poprzez dostosowanie przepisów i procedur do Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Procedury opieki materialnej i socjalnej studentów dostosowano do odpowiednich przepisów.</p>